

PANORAMA

Geïllustreerd Weekblad met Hollandschen en Maleisch en tekst

Onder redactie van

LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

28 December 1935

Jaargang IX No. 52

Rondlelik

Deze week is een week van feestdagen. En van belangrijke feestdagen ook. In de eerste plaats is daar het Kerstmis. Twee dagen van wijding, die men de geboorte, duizenden jaren terug, van den Heiland op deze aarde heet te zijn gebracht. „Vrede op aarde en in de menschen een welbehagen” . . . . . is het loflied dat tijdens Kerstmis alomme wordt gehoord.

Sedert den wapenstilstand van 1918 en het daarop gevolgde Verdrag van Versailles is het vele malen Kerstmis geweest. Zelden werd Kerstmis gevoerd in een atmosfeer van Vrede, maar dit jaar spant daarbij toch wel de kroon. Wel verre is met Kerstmis 1935 de Vrede gebleven. In Oost Afrika viert Mars hoogtij en voert hij met Magere Hein een rondedans uit. Italiaansche legertroepen, voorzien van de meest moderne bewapening, probeeren Ethiopiërs klein te krijgen. Dag in, dag uit ronken geweldige Italiaansche vliegtuigen boven Ethiopië's grond en strooien dood en verderf uit met hunne bommen van verschillenden aard. Dag in, dag uit ratelen machinegeweren en kruipen tanks over de wildernissen een looden regen spugend naar den vijand. Dag in, dag uit probeeren Abyssinische krijgers met heldenmoed en den laatsten tijd ook met modern geschut, zooveel mogelijk Italianen naar de eeuwige jachtvelden te sturen. En juichend gaan van beide kanten de comuniques, de

wereld rond, als op een goeden dag het een der partijen gelukt is om een massamoord van eenigszins grooten ómvang te plegen!

Sedert 1918 is het vele malen Kerstmis geweest, maar zelden was de politieke atmosfeer in Europa zoo geladen als dezen keer! De dreiging van een nieuwen Europeeschen oorlog als gevolg van Italië's Ethiopisch avontuur en de daarop gevolgde halsstarrige houding van Mussolini en de zijnen hangt zwaar in de lucht. Mars grinnikt en terecht. Als het ware onvermijdelijk gaat Europa den oorlog tegemoet. De wanhopige strijd van de Europeesche landen die, naar wij reeds verschillende keeren in dezen rubriek hebben uiteengezet gansch hun politiek, zoowel intern als buitenlandsch, gericht hebben op den Volkenbond en van hunne weerbaarheid in groote mate hebben afstand gedaan terwille van het idee van de collectieve veiligheid en collectieve actie, om de wereld te dwingen aan die Volkenbondsbeginnselen trouw te blijven, impliceert nu eenmaal het krachtig stelling nemen tegenover Italië, die gedrongen door zijn landhonger en behoeften aan grondstoffen voor oorlogsdoelenden, daartegenover verraad heeft gepleegd. De strijd om de hooghouding van de Volkenbondsbeginnselen, dewelke in zoo nauwe mate op het leven van die Staten zijn ingeborduurd, brengt nu eenmaal met zich mede de consequentie

dat men desnoods met een oorlog Italië moet zien te dwingen wederom te gehoorzamen aan wat Genève heeft gezegd. Aan den andere kant een wanhopig verzet van een land, dat eenmaal A heeft gezegd en nu ook wel B moet zeggen, wil het niet voor goed zijn nationale prestige prijsgeven, dat dringend uitbreiding van zijn kolonien behoeft om het bevolkingssurplus te kunnen spuien, om de noodzakelijke grondstoffen te hebben die het eigen land niet leveren kan..... Tenzij er een wonder gebeurt, moeten die belangen die zoo aan elkander tegenovergesteld zijn wel tot een hevige bosting komen. De oorlogsdreiging is thans niet meer van denkbeeldigen aard. Langzaam mischien maar in elk geval zeker voltrekt zich het Noodlot. In den loop van de komende maand zal nader worden beslist over de toepassing van een olie-embrago. Komt die tot stand, dan moet Italië, dat naar zijn eigen woorden „niet doodgewurd wenschte te worden”, zijn hoogste spel spelen: dat is oorlog in Europa. En men houdt zijn hart vast als men kennis neemt van de stocijnsche kalmte waarmede Gr. Brittannië zich richt tot de Middellandsche Zee-Statē met het verzoek wel te willen mededeelen, welke houding zij zullen aannemen indien de Engelsche vloot in de Middellandsche Zee door een zekere mogendheid aangevallen zou worden.....

Sedert 1918 is het vele malen kerstmis geweest Maar nimmer was de menschheid zoo dicht bij een catastrofe als dit jaar. Zelfs de boodschap, neen, de smeking van het Vaticaan om tijdens de Kerstdagen een soort Godsvrede te houden is met een stalen gezicht door de belligerenten genegeerd. Vrede? Neen, vechten, oorlog voeren! Menschen doodschiēten, mensen uiteenrijten door de scherven van bommen en granaten..... land moeten wij hebben, land, voor onze Italianen die jaarlijks in steeds grooter mate het leven in het moederland onmogelijk maken. Land..... dat grondstoffen bevat, mineralen, olien, ertsen..... teneinde voor de voorziening van de behoeften van onze oorlogsindustrieen niet van anderen afhankelijk te zijn! En zoo gaan Mars en Magere Hein voort met hun Danse Macabre op de hoog- en laagvlakte van Ethiopië!

„Vrede op aarde en in de menschen een welbehagen”....., aldus klinkt tijdens deze Kerstdagen het loflied uit menige kerk, uit menig huis, ten hemel uit.

Maar de Vrede is verre te zoeken.

Niet alleen in Oost Afrika, niet alleen in Europa is de situatie somber geteekend. Uit onze vorige Rondblikken heeft de lezer zich een duidelijk

beeld kunnen vormen van de toestanden in Azië zelf, waar voor de menschen de toestand eveneens van dien aard is dat men meer aanleiding heeft om te hullen dan om te lachen. En de Kerstdagen hebben daarin geen verbetering gebracht. Men is nu bezig met praten. Nanking zendt menschen uit om te gaan praten, te gaan praten in Noord China, te gaan praten in Tokyo. En de vertegenwoordigers van het land van den Mikado gaan rustig op dat gepraat in, maar even rustig volstrekt zich het proces van een soort mobilisatie van de Japansche legertroepen in Noord China. Behalve het sabelgerinkel dat men in gespannen situaties pleegt te hooren in den vorm van daverende en dreigende woorden uit den mond van den „zegsman” van de ministeries van Oorlog en Buitenlandsche Zaken, hooren wij thans in het Verre Noorden van China reel sabelgerinkel in den vorm van Manchukoesche troepen die met Mongoolsche troepen zijn slaags geraakt. Ziedaar nieuw stof waarover Mars zich ten zeerste verheugen kan.

Is de situatie in Europa ernstig en gespannend, zooals het in de diplomatieke taal heet en maken vele kanselarijen en generale staven in het Avondland zich bezorgd omtrent de ontwikkeling daarvan, niet minder beangstigend is dus de toestand in het Verre Oosten. En evenals in Europa zoo ziet men in Azië een tendens die voert naar een zeker climax!

Neen, het Kerstfeest van 1935 wordt wel onder zeer treurige omstandigheden gevoerd. Alleen een oorlog die al uitgebroken is, zou het nog ellendiger hebben kunnen doen zijn. Vrede op aarde en in de menschen een welbehagen. De Vrede is verre te zoeken en in stede van een welbehagen is de menschheid gedrukt door een onbehagelijk gevoel, veroorzaakt door het stille verdriet van de wetenschap dat, hoe somber en hoe dreigend de internationale situatie in Europa en Azië ook moge zijn, wij gewone menschen er niets aan kunnen doen. Dat tegen onzen wil en verlangen in, wij hulpeloos gedreven worden in een maalstroom waarvan de gevolgen eenvoudig niet zijn te overzien!

De tweede groep van vrije dagen in deze week wordt gevormd door de Lebaran. Nieuwjaar! Dit herinnert ons aan het feit dat over enkele dagen ook het jaar 1935 ten einde loopt. Dat deze rondblik de laatste is, dien wij dit jaar schrijven. De Rondblik-schrijver van Panorama is nog niet aan een traditie gebonden. Deze rubriek is eerst dit jaar in Panorama verschenen; anders zou hij verplicht zijn om in dezen, laatsten Rondblik van 1935 een overzicht te geven van hetgeen 1935 aan ons te zien gegeven heeft.

Denkt om Uwen postwissel!

Tegelijk met dit nummer ontvangen de abonnés buiten Batavia ons postwisselformulier ter voldoening van het 1e kwartaal 1936. Mogen wij er op rekenen, dat U dien postwissel onmiddellijk na ontvangst voorzien van het verschuldigde abonnementsgeld ons retourneert! Door een vlotte betaling helpt U ons zeer en bespaart Ge ons veel kosten en moeite. Voor Uwen hulp gaarne bij voorbaat onzen dank.

Administratie **PANORAMA**

STADHUISPLEIN 41, BATAVIA.

Misschien is het wel goed, dat zulk een overzicht niet gegeven wordt. Er is in 1935 toch niets geweest, dat bijzondere reden heeft om er blij over te zijn. Er is niets voorgevallen, wat wij niet graag zoo gauw mogelijk zouden wenschen te vergeten. Het wereldgebeuren, dat elke week in deze kolommen voor de lezers werd geteekend, geeft niets dan droevenis te zien. Zoowel in Europa als in Azië is er niets gebeurd, wat de reeds diep geschokte menschheid tot vertroosting strekken kan; wat de moeite van het herinneren waard zou zijn geweest; waarvan wij zouden kunnen zeggen: Zie eens, dat althans dient aan de vergetelheid ontruikt!

De situatie op internationaal politiek gebied is gedurende het aansch jaar vol beklemming geweest en culmineerde in de laatste maanden van 1935 in een daadwerkelijken oorlog in Oost Afrika en in een hevige oorlogsdreiging in Oost Azië en Europa. Het blijkt dat de lessen van 1914 — 1918 maar al te spoedig vergeten zijn. Dat uiteindelijk de drang naar expansie bij vele Staten en het grofste egoisme het nog steeds winnen van de afschuw voor de verschrikkingen van een modernen oorlog. Dat een duurzame wereldvrede maar een utopie is en dat menschen als wijlen President Wilson, de geestelijke vader van den Volkenbond, niets dan dromers zijn. Voor een korte spaarige tijds, als men gebukt gaat onder de ellende van een zoo juist beindigden oorlog, als men de verwoestingen van het moordend en vernielend oorlogstuig nog in al hun gaafheid aanschouwen kan, als men de pas-toegegedekte massagraven nog kersversch in de herinnering heeft, ja, dan doet men graag sentimenteel en dan vindt de bede om een duurzame vrede wel eens gehoor. Dan laat men de idealisten aan den slag en juicht en verheugt men zich, dat er van die dwazen zijn, die

althans een afleiding bezorgen voor het knagend geweten der staatslieden die zoo juist millioenen en millioenen jonge levens als slachtoffers van modern geschut en luchttorpedos hebben omgebracht. Dan is men in de diplomatieke en staatkundige kringen blij, dat men zijn schuld verbergen kan onder het mom van een liefst 100% medewerking aan een arbeid tot vestiging van een duurzame vrede. Maar als het gezicht is gered, als men den „goeden wil” heeft getoond en er is een instelling in het leven geroepen, dat, zij het niet op volmaakte manier dan toch in elk geval in bescheiden mate aan het voorkomen van een oorlog het hare kan bijdragen, dan beginnen de Staten die aan de schepping van dat instituut zelve hebben medegewerkt, obstructie te plegen en een ieder doet zijn best om het Vredes-instituut een werktuig te maken van de eigen oorlogszuchtige en imperialistische plannen.....

De situatie op internationaal politiek gebied gedurende het jaar 1935 is dus heel labiel geweest. En misschien is de werkelijke oorlog die sedert October tusschen Ethiopië en Italië gevoerd is geworden niet meer dan een ouverture voor een krijg, die evenals in 1914 — 1918 het geval is geweest, zowat alle landen der wereld omvatte. Wij kunnen slechts hopen, dat zulks niet het geval zal zijn. Wij kunnen slechts bidden, dat het zoover niet komen zal.....

Ook op economisch gebied heeft 1935 geen lichtpunten te zien. Het is een merkwaardig verschijnsel, maar telken jare, zoo tegen het einde, komt er een vleugje van verwachtingen, van goede verwachtingen ten aanzien van den economischen toestand. Het is alsof men moe geworden van al de tegenslagen en moeilijkheden van de afgelopen maanden in een soort trance geraakt en dan de

wensch de vader der gedachte wordt: men denkt allen aan goede tijden, een ieder spreekt er over en zoo komen in de Pers dan diverse voorspellingen omtrent het komende jaar en alle die voorspellingen moeten den burger moed geven. Alle gewagen zij van een verbetering die in uitzicht is; het volgende jaar, dan zal het wel beter gaan. Dan zal de malaise, die nu wel meer dan voldoende hare heerschappij heeft uitgeoefend, haar matjes oprollen en Indië wordt weer het El Dorado van voorheen..... Ook aan het einde van het jaar 1934 werden die klanken vernomen. Helaas, het heeft niet mogen zijn. Gaf 1934 nog een tikje verbetering aan in den economischen toestand, het jaar 1935 vertoonde weer een inzinking. De wereldmarkten zijn nog steeds slap, buitengewoon slap, de internationale goederenruil is er niet beter op geworden. Behoudens het kleine beetje opleven in de eerste dagen van het Italiaansch-Ethiopisch conflict—toen de komende oorlog het inslaan van bepaalde voorraden noodzakelijk maakte — was 1935 een nog ongunstiger jaar dan 1934. Het beginsel van autarkie vond in het jaar, dat wij over enkele dagen gaan besluiten, steeds meer aanhangers; de tariefmuren werden alomme steeds hooger opgetrokken en overal ter wereld kwamen de beschermende maatregelen voor de eigen industrie en handel. Het spreekt van zelf, dat Indië daarvan in meer dan voldoende mate den weerslag heeft moeten gevoelen. Zoo is de hoop die men eind 1934 over het thans aflopende jaar koesterde, geheel in rook opgegaan. Insteede verbetering een verslechtering; in plaats van verlossing werd de beklemming des te drukken-der. En anders dan de vorige keeren werd aan het einde van 1935 geen optimistisch geluid vernomen. Integendeel, de boodschap van Z. E. den G. G., waarin onder de aandacht van de autoriteiten en van de burgerij van dit land werd gebracht dat het bezuinigingsmes nog dieper zal moeten gaan en dat nog meerdere offers zullen moeten gebracht worden, zij is als het ware een sluitstuk van een reeks van ellendige ervaringen op economisch gebied in dit jaar.

Het ingrijpen van de Overheid op het terrein dat normaliter dat der particulieren is — de handel — is dit jaar nog intensiever geworden. Maatregelen van contingentieering en licentieering, vaststelling van maximum-prijzen, vorming van centrales en convenanten, reglementeering van bedrijven, ziedaar slechts enkele voorbeelden van de Regeeringsbemoetenis in 1935, noodzakelijk geworden door een handel en industrie die op sterven na dood zijn! Men moet dagelijks met handelaren — importeurs en tweede-, en derdehandsche handelaren,

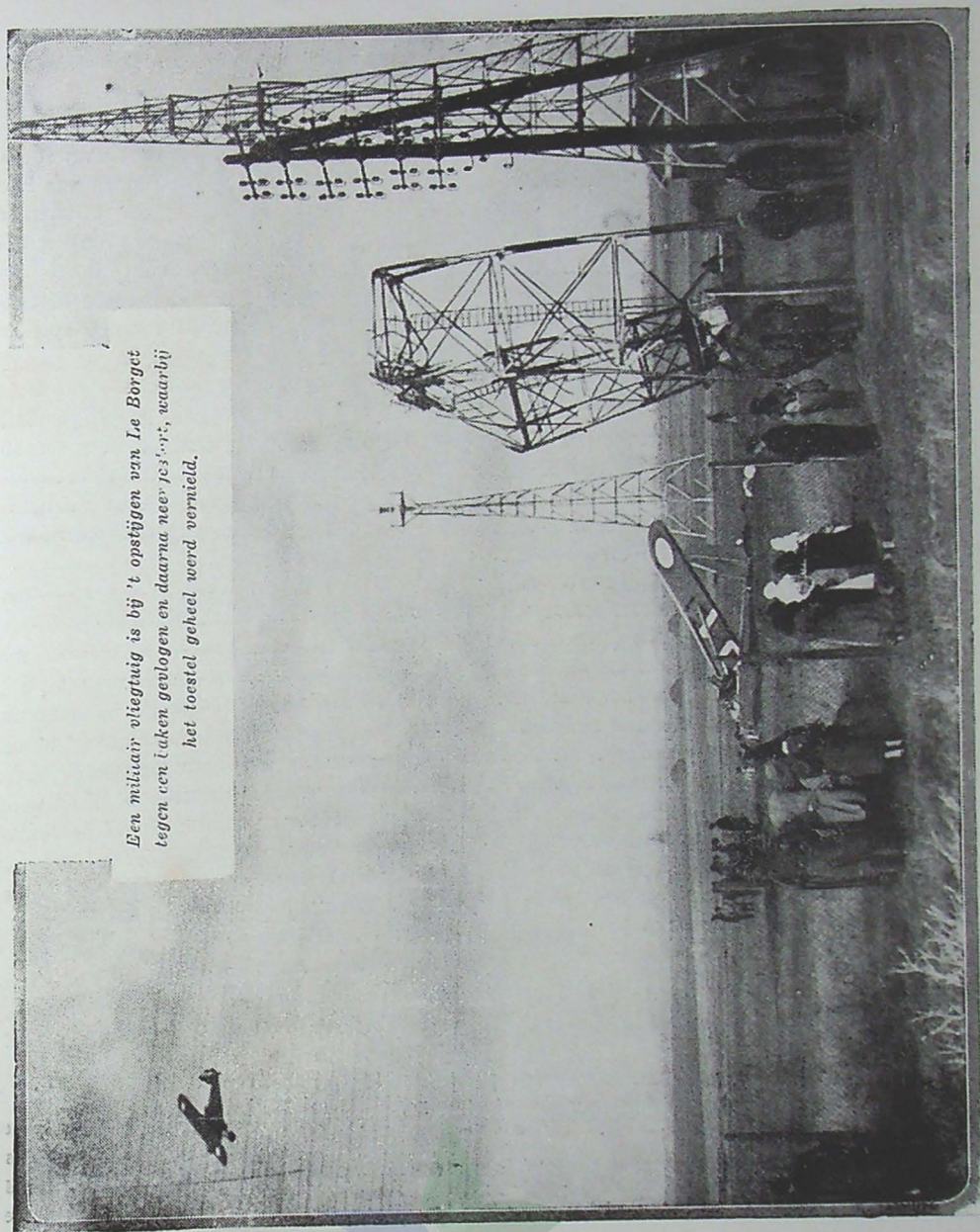
planters en industrieelen — hebben omgegaan, om te kunnen beseffen hoe zwaar de nood is die thans het bedrijfsleven gevangen houdt. Overal waar men rondblijkt, ziet men niets dan ontmoedigde gezichten, ontmoedigd en vermoeid van de teleurstellingen die als mokerslagen in een voortdurenden regelmaat zich doen gevoelen en van het ingespannen denken dat toch geen uitkomst biedt. En nu kan men zeggen dat alles went, doch wat thans door den nood der tijden wordt geëischt is niet meer alleen aanpassing, het is meer dan dat, het is een wanhopige strijd om het bestaan. Men vraagt zich angstig af, hoe lang dit alles nog duren moet. Een productie- en exportapparaat dat slechts op minimale kracht werken kan omdat de wereldmarkten gesloten zijn; een import- en distributiestelsel dat zonder basis is, omdat de bevolking niet meer koopt kan, omdat de bevolking zienderoogend totaal verarmd raakt!

Men pleegt bij het jaareinde een balans op te maken. Ook wij hebben ons in het bovenstaande daaraan schuldig gemaakt. Het is een pover resultaat dat de jaarstukken te zien geven en als gezegd geeft 1936 ons niet veel hoop. Zooals het zich laat aanzien kan slechts door een wonder een ommekeer ten goede alsnog worden teweeg gebracht. Maar wie gelooft in deze moderne tijden nog aan wonderen, die niet zijn op technisch gebied?.....

Het zou echter volkomen verkeerd zijn om ons ter neer te laten drukken. Waar leven is, is hoop en doet hoop niet leven, zooals het bekende gezegde luidt. Uiteindelijk vermog niemand in de toekomst te blikken; beroepsvoorspellers niet en ook de knapste geleerden niet. Laten wij allen ons rustig houden. De hand aan den ploeg en met onverdroten ijver aan den gang! Wie weet, wat voor verrassing 1936 ons allen nog brengen kan!

Het heeft geen zin om ons door den druk der tijden te laten ontmoedigen. Wanhoop is nooit een goede leidster geweest. Als wij straks 1935 uitgeleide doen om het jaar 1936 welkom te heeten, laten wij dat afscheid geschieden in dankbaarheid voor alle de lessen en leeringen die het oude jaar ons geschonken heeft, voor de staling die het ons, juist door de vele moeilijkheden en tegenslagen, gegeven heeft. Laten wij het nieuwe jaar 1936 met een blij gemoed tegemoet gaan! Laten wij de zorgen ter zijde en beginnen met nieuwen moed. Want goed begonnen is half gewonnen en het is beter dat wij in den aanvang van de nieuwe periode die ons wacht ons werk met blijdschap en vol vertrouwen aanvaarden dan dit nieuwe jaar in te gaan met een weeklagen over de wonden en de pijnen die wij in 1935 hebben opgelopen en moeten verdu-

*Den militair vliegtuig is bij 't opstijgen van Le Borgot
tegen een taken gelogen en daarna neer 't 't, waarbij
het toestel geheel werd vernield.*

Europa's No. 2-mannen

door
Eugene Lyons

De politieke stabiliteit van meer dan de helft van Europa, gemeten het zij naar de geografische uitgestrektheid hetzij naar de bevolking, schijnt op gevaarlijke wijze te hangen aan de dunne draden van een dozijn of meer menselijke levens, — levens bovendien, die altijd op de meest zorgvuldige wijze beschermd moeten worden tegenover terroristen, dwazen en verscheidene „bevrijders”. Het handjevol sterfelijke mensen die het lot beheerschen van de geregeerde naties op het vasteland van Europa oefenen zulk een absolute heerschappij uit, dat hun onvermijdelijk overlijden een waarborg schijnt voor een eventuele chaos. Inderdaad, de sterfelijke van dictators is veelvuldig aangevoerd als het sterkste argument tegen het dictatorschap in een regering, waarbij wordt aangenomen dat die „supermen” niet voor opvolgers kunnen zorgen van hun eigen kaliber. Hoe grootser hun schoenen zijn, hoe moeilijker het voor ieder ander zal zijn om daarin te treden: en om de zaken nog ingewikkelder te maken, de meesten van die dictators toonen een betreuenswaardige ijver in het uitroeien van medewerkers van bijzondere politieke allure. Men behoeft slechts zich de plotselinge dood voor te stellen van enkele van deze „Napoleons van den laatsten tijd” — laten wij eens zeggen Mussolini, Stalin, Hitler en Kemal Pasha — om te beseffen dat er een groote mate van waarschijnlijkheid schuilt in dat argument.

Het is zeker dat de vijanden van de diverse dictaturen, de stille vijanden thuis en de schreeuwerige die in verbanning leven in groote mate op den dood als hun bond genoot rekenen. Het is de troostende gedachte in hun beproefing. Anti-fascisten

ren. Daarom, als straks met luid geknal van vuurwerk de intree van 1936 wordt aangekondigd, laten wij dan blijde zijn. Zonder achterom, vooruit of rond te blikken! Met slechts een parool: Houd den moed er in. Per slot van rekening zal 1936 ons geven wat wij er van maken. Alzoo, den lezer heil! Geluk en voorspoed in het nieuwe jaar!

van allerlei richtingen hopen op den dood van Mussolini, en menige van hen zouden hun eigen leven willen geven om de hoop om te zetten in een feit, daarbij in de veronderstelling verkeerende dat de Italiaansche Fascistische Staat uit elkander zou spatten. Verbannen en ondergrondse Deutsche radicalen, om dat eens van de Joden te spreken, rekenen op den dood van Hitler om de betoovering van de Nazi-dictatuur te verbreken. Wat de tegenstanders van het Bolsjewisme betreft, achttien jaren van teleurstelling hebben niet meer gedaan dan hun geloof ietwat te ontmoedigen dat het overlijden van den onvergelyken leider — eerst was het Lenin, nu is het Stalin — het gansche communistische huis in elkaar zou doen vallen.

Veel hiervan, intusschen, is niet meer dan een wensch die de vader van de gedachte is. Gedurende ongeveer zeven jaren hebben millioenen Russen, vanaf de Links-sociale revolutionairen tot en met de geheime monarchisten, gewacht op den dood van Lenin, overtuigd dat zijn persoonlijkheid alleen het Soviet-regime in een gedisciplineerde formatie hield. Doch toen hij uiteindelijk te rusten werd gelegd, ging de Soviet-staat door met te funtioneren met nauwelijks een beroering. Het Bolsjewisme bleek in het bezit te zijn van een interne cohesie, die ver uitgaat boven het persoonlijk genius van den leider; het overleefde het overlijden van Lenin niet alleen, doch ook den verbitterden strijd om de macht tusschen de mindere goden, welke er op volgde. Zoo wachten nu diezelfde millioenen Russen, hoewel een stuk minder optimistisch, op het heengaan van Stalin als het sein voor den uitgestelden val.

Het is nu te vroeg om te kunnen beoordeelen hoe de recente dood van Maarschalk Josef Pilsudski op het semi-fascistisch regime in Polen zal inwerken, doch het is reeds nu duidelijk dat zij die een onmiddellijken chaos voorspelden na diens dood het verkeerde eind hebben. Ook in Oostenrijk beroerde de moord op den milli-Metternich, Dr. Dollfuss het systeem van dictatorschap, doch hij slaagde er niet in om het uit elkaar te doen spatten.

Hoopvolle of angstvolle profeten van de ontbinding die moet volgen op den dood van een almach

tigen dictator vergeten om rekening te houden met het feit, dat ieder regime, als het voldoende gelegenheid heeft gehad om zijn heerschappij te consolideeren, een eigen leven voert, dat zich uitstrekt boven het leven van den onmiddellijken leider. Zelfbehoud, een zuiver overleven, dat is de eerste wet van de natuur der regeeringen. Een vechtpartij om den opgevallenden plaats is onvermijdelijk, doch die is secundair bij het behoud van het integre machts-systeem dat opgegroeid is. Stalin, Mussolini en de rest, zij staan op het toppunt van een hiërarchie, dat gebaseerd is op honderden machtige sub-dictatoren, duizenden van officials en miljoenen van kleine bureaucraten, een uitgebreide structuur, geschraagd door geheime politie en legers. Oogen-schijnlijk vormt een heilig ideaal het cement van dat bouwwerk, doch eigenbelang is in feite daarvan het bindend element. Ieder menschelijk onderdeel in die hiërarchie houdt zich voor de eigen veiligheid vast aan zijn maat, onverschillig hoe bloedig de elimineerende strijd om de heerschappij in de opperste regionen moge zijn. Een val zal komen, als die tenminste komt, door inherente zwakheid en tegenstrijdigheid in de verschillende systemen, door interne economische nood of buitenlandschen druk, doch niet alleen maar door het wegvagen van den leider.

De beslissende factor voor het overleven van zijn systeem na den dood van een dictator is gelegen in de vitaliteit van de politieke machine die hij heeft opgebouwd. Indien Dora Kaplan's kogel in 1918 een of twee inches dieper was doorgedrongen, zou de dood van Lenin op dat moment inderdaad het Sovjet regime tot einde hebben gebracht. Het menschelijk gebouw van macht was toen nog niet voleindigd. Vijf jaren later was het systeem geconsolideerd; het ging door te functioneeren zelfs terwijl de kwestie van de opvolging werd uitgestreden tusschen Stalin, Zinoviev, Trotsky, Kamenev en andere mededingers.

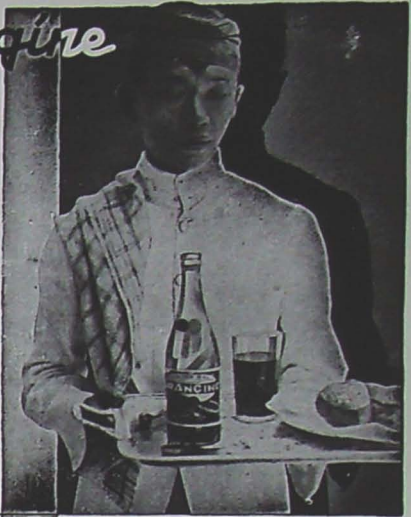
In de meeste landen waar de dictatuur te vinden is bestaan die systemen reeds. In Rusland, Italië en Turkye is er tijd genoeg verstreken voor het vestigen de inderdaad van de nieuwe regeeringspartijen, met een bepaald belang in den „status quo". In Duitschland is het proces nog niet zoover gevorderd, doch de inheemsche efficiency van het ras past zich in veel sneller tempo aan bij het nieuwe systeem als nergens anders ter wereld. En zoo zouden miljoenen van Nazi-betrekkingen en Naar voorrechten — in de militaire rangen, bij den geheimen dienst, in de industrie, in de politiek, bij het onderwijs, overal! — in gevaar komen door een

Orangine

„Welk een heerlijke verfrissing!"

// Niet die inzoete, kleeft smaak die zoo in de mond nablijft

// Werkelijk verfrisschend door de zuivere bestanddeelen

BESLIST
GEZOND

GOUW BOEN SENG

bedreiging tegen het reclame zelf, zoodat het instinct van zelfbehoud een waarborg vormt voor het voortbestaan van dat stelsel, terwijl men bezig is om een opvolger voor Hitler's macht uit te zoeken.

Een strijd om de opvolging is in landen met dictatuur onvermijdelijk en zij kunnen inderdaad de betrokken regimes hevig om hun grondvesten doen schudden. Doch voor mij lijken de kansen dat het systeem den schok te boven zal komen, uitstekend. Als wij daarom aannemen, dat de verschillende dictaturen voortgezet zullen worden nadat tegenwoordige hoofden gestorven zullen zijn, wie zal dan hunne opvolgers zijn? Wie zijn die Nummer-Twee mannen, die op het oogenblik hun tijd afwachten?

De verleiding tot het maken van voorspellingen is zeer groot, doch elk antwoord op die vraag moet aangenomen worden met een groote reserve. Men zij er aan herinnerd dat toen veertien jaren geleden Lenin in het Kremlin langzaam aan het streven was, Leon Trotsky er zeker van was Lenin te zullen opvolgen. Nu is Trotsky een banneling in het kapitalistische Europa, terwijl Joseph Stalin — tegen wiens inmenging Lenin in zijn beroemd testament zijn discipelen bijzonderlijk waarschuwde —

nu over Rusland heerscht, zooals zelfs Lenin het nooit heeft kunnen doen. Zoodra een dictator dood is, zijn zijn wenschen wel de minst belankrijke kracht ten die de opvolging bepalen. De ambitieuze mannen die Mussolini naar verre oorden heeft gezonden of thuis onderdrukt — Generaal Italo Balbo, Dino Grandi, Roberto Farinacci — zouden op gemakkelijke wijze een poging kunnen doen om den scepter in handen te krijgen, wanneer die uit Mussolini's hand glijdt. Generaal Goering, Dr. Goebbels en anderen die zich vergenoegen met secundaire rollen zoolang de Fuhrer leeft, zullen, naar verwacht kan worden, hun laatste schijn van nederigheid van zich afwerpen, zoodra Hitler's plaats vacant geworden is. En de Soviet-leiders die nu gehoorzaam zijn aan Stalin's politieke knoets, zijn even luk op macht als ieder andere groep op de wereld!

II

Het Duitsland van de Nazis vormt een eigenaardig politiek verschijnsel, omdat zijn eenheid in essentie emotioneel is: een hartstochtelijke, geromantiseerd, niets-wetende nationalisme houdt de meest tegenovergestelde en onderlingvijandige elementen in een hypnotischen band. De hoog-gespannen Hitler, de meest geïnspireerde demagoog in de moderne historie, is de verpersoonlijking van die emotie — sterk en elastiek genoeg om zulke tegenstrijdige groepen te binden als die welke vertegenwoordigd worden door den pseudo-linkschen Goebbels, de bourgeois Schacht, de feudale von Papen, de sociale experimenteerders van het Darre-type, orthodoxe industrieelen als von Thyssen en de verwonderlijke verzameling van ongedifferentieerde avonturiers, geluksjagers en vrijbuiters van het type van Goering, von Epp, Streicher. Zelfs het Italiaansche fascisme met zijn vage ideologie slijngert voortdurend binnen de grenzen van de middel-klassebelangen, terwijl het Deutsche Nationaal-Socialisme zelfs de uitersten van Rechts en Links omvat. Natuurlijk heeft geen van beide systemen de ware eenheid van een bepaald sociaal doel, hetwelk het communistisch regime van Rusland, ondanks de meer recente heerschappij van nationalistische tendenzen, nog steeds bezit.

Kan die hypnotische betoovering die den huidige allesomvattenden Staat in stand houdt Adolf Hitler overleven? De bloedige zuivering van 30 Juni 1934, die Roehm, Heines en anderen die ruwweg als linkschen kunnen worden aangeduid elimineerde, is voldoende bewijs, dat zelfs tijdens het leven van den Fuhrer diepe kloven zich kunnen ontwikkelen in de eenheid waarover zoo wordt opgeschept. Andere zuiveringen, die misschien minder aanschou-

welijk van aard zullen zijn, zijn onvermijdelijk; en als Hitler en zijn regime lang genoeg kunnen leven, zou die emotioneele eenheid misschien meer in overeenstemming kunnen worden gebracht met een sociale eenheid. Maar intusschen is de situatie geladen met ontplofbare stoffen van interne conflicten. De persoonlijke candidaturen voor de opvolging worden overschaduwd door het raadsel van het leger onder Generaal von Blomberg, wiens aanvaarding van het Hitlerisme zuiver voorwaardelijk is en wiens houding na een eventueel overlijden van Hitler de beslissende factor zou kunnen zijn. Overigens zijn de meest opvallende persoonlijkheden op het Nazi-tooneel Generaal Hermann Goering en Dr. Paul Joseph Goebbels. En zelden tevoren hebben twee mannen die elkander contrasteeren in fysieke en intellectueele make-up gezamenlijk opgetreden achter het voetlicht van de historie.

Goering is de snoevende dolende ridder van de Nazi-revolutie, een held van 't Richthofen vliegtuig-eskader, een man van „haarbreed ontsnappingen”, van de opzichtige gebaren; fysiek genomen de verpersoonlijking van 't knappe, vleezige, Blonde beest, zijn poseeren en zijn pathologische voorkeur voor gouden nestels, uniformen, medailles, decoraties en juichende menigten zijn de uiterlijke kenteekenen van een verterende, haast talentvolle ambitie. Het zou buitengewoon vreemd zijn indien die ambitie dicht bij het toppunt gekomen een einde zou nemen; inderdaad, geheel Duitsland neemt eenvoudig aan dat hij de opperste macht bekleedt. Wat ook door de Nazi-massa of door Hitler zelf gedacht moege worden, generaal Goering beschouwt hemzelf als de tweede man. Zou Hitler geelimineerd worden, zou die beschouwing hem in zijn eigen gedachten maken tot den natuurlijken opvolger — en de logica van een grenzenlooze ambitie is meer, veel meer potent dan welke realiteit ook.

Goering is nu nauwelijks 42 jaar oud, hij is de zoon van een Beiersche staats-ambtenaar van eenige plaatselijke bekendheid. Grootgebracht in een atmosfeer van hooggestemde vaderlandsliefde ontwikkelde hij zijn neigingen voor roem en eer reeds vroegtijdig. Voor den Wereld Oorlog was hij officier in het geregelde leger; met het uitbreken van de vijandelijkheden werd hij bij den vliegdiens geplaatst. Zijn heldendaden, die nu de stof vormen voor helden-vorming in de Nazi tekstboeken, zijn waar want hij is een man van bijzonder groote persoonlijke moed; een eigenschap die hij herhaaldelijk demonstreerde zoowel in den oorlog als gedurende de eerste dagen van de Hitler beweging. Bij het Nazi-fiasco van 1923, dat zijn chef Hitler in de gevangenis bracht, werd hij ernstig gewond; Goe-

Tijdens het oponthoud in de haven van Antwerpen kortten de leden van het Ned. Rode Kruis ambulance naar Ethiopie den tijd met een gezellig theepartij aan boord van de „Kotta Radja”.

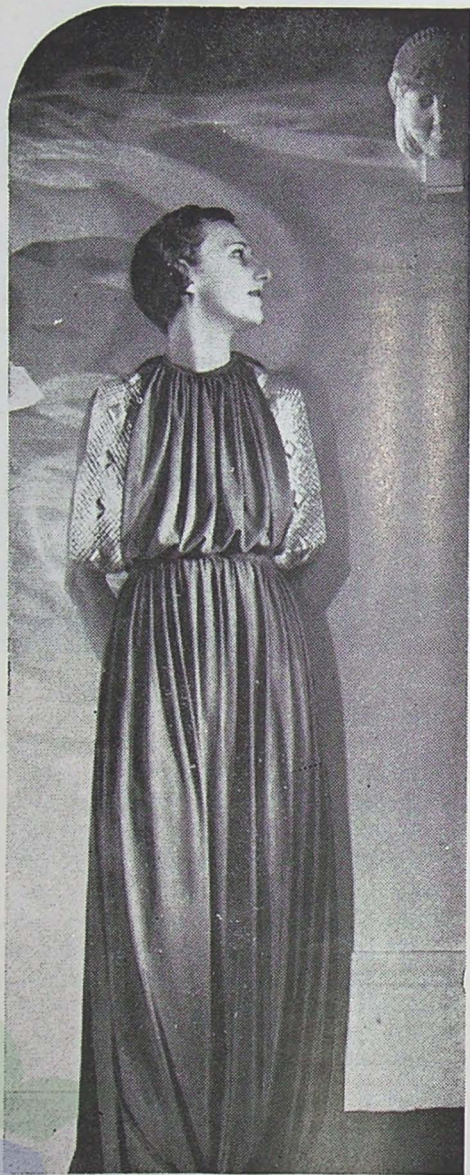
PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het Rijk Der Vrouw.

Onze uiterlijke verschijning

Vaak wordt de verzuchting geslaakt: „Ja, als je zooveel geld hebt, is het geen kunst er zoo keurig uit de zien als zij! Inderdaad, er is wat van aan; althans: dat het dan een kleine kunst is. Toch, ook met weinig geld kunt ge er aardig en aantrekkelijk uitzien: Het is in de eerste plaats een kwestie van smaak. Ook het zelfgemaakte japonnetje kan flatteeren. Begin in de eerste plaats niet maar raak te koopen „omdat het zulk lief goed is”. Wat hebt ge er aan, wanneer dat lieve goed u niet kleedt, daar de kleur of de stof u niet staat! De meeste kans van slagen hebt ge, wanneer de kleur overeenkomt met die van uw oogen, of althans een nuance daarvan is. Natuurlijk kunt ge daarnevens ook andere kleuren dragen doch raadpleeg allereerst uw spiegel en sta daarbij in goed licht!

Hebt ge een wat zwaar figuur, neem dan geen wijd uitstaande stoffen, zooals bijv. organdie, of al te meisjesachtige modellen; draag vooral geen overdreven strak zittende kleeren! 't Resultaat daarvan zou zijn, dat ge er ouder en dikker uit zoudt zien, dan anders het geval zou zijn. De eerste twee fuiten gelden natuurlijk ook voor vrouwen van middelbaren leeftijd Voor de wat gezettere

ring herstelde in het buitenland en gedurende zijn reizen — door hem gemaakt alvorens in 1927 de amnestie hem in staat stelde weer in Duitsland terug te keeren — omvatte tevens een nauwe beschouwing van het fascistisch systeem in Italië. In 1928 kwam hij in den Reichstag als een van de twaalf Nazi-afgevaardigden; vier jaren later werd hij daarvan de President; zeven maanden later ging het Reichstag-gebouw in vlammen op. In hoeverre Goering inderdaad wat met dien brand te maken heeft gehad, zal de geschiedenis moeten uitwijzen — de beweerde bekentenis van Karl Ernst waar Goering werd aangewezen is slechts een van de vele beschuldigingen. In elk geval, hij haalde in zijn hooft van den geheimen dienst alles wat er uit dien grooten brand te halen viel en het kluchtig karakter van de terechtzitting die hij in elkaar zette kon het gebouw van macht die op het asch van het verbrande gebouw were opgezet niet verstoren.

(Wordt vervolgd)

MODE VAN DEN DAG.— Een van Lanvin's nieuwe modellen, bestaande uit een zware zijden crepe-stof met breede randen van lamp. De gedrapeerde rok doet

Oostersch aan.

figuren is het aan te raden veel donkere kleuren te dragen, aangezien die slankmakend effect hebben. Voor de magere geldt vanzelfsprekend 't tegenovergestelde.

Dan nog eenige kleinigheden uw kleding betreffende, die zoo gemakkelijk verwaarloosd worden. In de eerste plaats: zorg, dat van uw ondergoed de diverse bandjes op elkaar vallen en van ongeveer dezelfde kleur zijn. Bij het avonddècolletè is het zaak die bandjes te laten overkomen met die van uw japon. Een paar drukkнопjes of haakjes kunnen van groote nut zijn.

Bedenk, dat het leelijks, bij een dunne japon een serie, bandjes te zien. Zet bijv. bij het dragen van een zwarte jurk zwarte lintjes aan uw lingerie. 't staat beslist geïneerder. Zoo mogelijk is het aan te bevelen uw onderkleeren van gelijke kleur als uw japon te laten maken.

Wilt ge zooveel mogelijk in stijl zijn, bedenk dan van te voren bij de aankoop van uw hoeden, schoenen, japonnen, etc., welke onderdeelen van uw toilet gij reeds hebt of u ontbreken. Ondoordacht koopen heeft reeds veel teleurstelling veroorzaakt!

Werp, voor ge uitgaat, nog een laatsten blik in de spiegel. Steekt uw onder jurk niet uit? Loopt de naad van uw kous in het van uw kuit en heeft ze geen neiging tot zakken? Zit uw hoed op de juiste

wijze op uw hoofd, zijn uw japon, hoed en schoenen goed afgeborsteld? Hebt ge schoenen met scheefgelopen of afgetrapte hakken aan? Kortom, is zooals het zijn moet? Menig duur toiletje heeft door het verwaarloozen van bovenstaande kleinigheden veel van zijn effect cingeboet!

Ook de make-up van het gelaat, zoo ge daaraan doet, is van heel veel belang voor het geheel. Kies de goede kleuren poeder en rouge. Zijt ge bruinverbrand, of is uw werkelijke kleur zoo (hieronder valt ook de z.g. koelitt-langsepf of de geelachtige kleur van de huid), neem dan rachel-poeder met donkere rouge, het z.g. rouge brunette. Voor de heel donkere is oere de aangewezen kleur en eveneens de donkere tinten rouge. Andere tinten geven uw huid een paarsachtigen gloed. Bij het kiezen van uw parfum moet ge rekening houden met uw poeder. Een combinaties van luchtjes is niet altijd geslaagd!

Teekent ge uw wenkbrauwen bij, overdrijf dat dan niet. 't Beste is slechts de haren, ook die van uw oogen, te kleuren en zoomin mogelijk de huid te raken. Neem een bij uw haar passende kleur. Ook het rouge op uw wangen mag niet overdreven worden. Even een kleurtje aanbrenge op uw jukbeenderen, dat goed uitwrijven, en wanneer ge poeder-rouge gebruikt, nog even met een tikje cremé uit-

Kleine Scherkwenken

Verrukkelijke lippen

naar vorm en kleur door Scherk lippenstift, die geheel onopvallend gebruikt wordt.

Welriekende, goed verzorgde handen!

Wast U ziclieens met Scherk Massoap, na tien minuten bemerkt U reeds, welke fijne geur Uw handen hebben. Leg de zeep tusschen Uw linnegoed en Uw heele kost ruikt heerlijk.

Niet opdringend en toch...

rijk van geur is Mystikum Parfum. Op Uw zakdoek, zoowel als in Uw linnegoed werkt het decent en voor naam.

Fijn geperluumeerde Eau de Cologne soorten zijn „Intermezzo“ en „Mimikri“ van Scherk. Uw zakdoek en Uw handen hebben een fijne en aantrekkelijke geur.

Meeëters en een onreine teint *Ken ik niet.*

Sinds de Scherk Face Lotion bestaat is het slechts nodig het gezicht 's morgens en 's avonds daarmede af te wrijven. De onreinheden verdwijnen en een heldere, teere huid komt te voorschijn • Probeert U het eens! Zendt deze advertentie met Uw adres en 10 ct. porto aan N.V. Everard & Co's Handel Maatschappij, Batavia. U ontvangt dan een gratis proef-flesje. SCHERK

Scherk Face Lotion

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

**PRACHTIGE GEZICHTJES
OOK VOOR HEEREN.**— Ook de heeren der schepping kunnen te New York thans hun gelaat laten masseeren totdat zij een en al jeugd zijn. Het gezicht steekt dan tenminste niet meer zoo af bij dat van hun echtgenooten, die zich reeds lang op deze wijze een nieuwe jeugd verschaften.— Een klant laat zich een nieuw gelaat aanmeten. Inzet: zijn sigaartje hoeft hij niet in den steek te laten.

„Chez Nanette“

Pasoeroeanweg 2 A.

Batavia-Centrum.

Geeft grondig onderricht in knippen, cosium naaien; opleiding tot costumière, coupeuse met examen methode Haagsche Mode - Academie. Belast zich met 't vervaardigen van japonnen, mantels, bruidcostuums enz.

Zeer billijk tarief.

Mej. A.J. LUCAS.

spreiden gelijk maken, is voldoende. Hebt ge wat dikke lippen, volg dan met uw lippenstift niet de geheele lijn er van, doch blijf in het midden. U verkleint daardoor den vorm van uw mond. Even met de vingertoppen gelijk wrijven. Vermijdt een te schelle, roode kleur, vooral 's morgens. 't Effect is gauw ordinair.

Tot slot nog dit: draag geen vlekkerige en ongestreken kleeren, zit en loop recht, zwaai niet noodeloos met uw armen, stamp niet te aard met uw schoenen en ge zult 100% halen zelfs uit het eenvoudigste en goedkoopste japonetje.

RECIPTEN.

VLEESCH IN ASPIC.

250 gr. vleeschresten — 1 st. agar-agar — $\frac{3}{4}$ l. water — $\frac{3}{4}$ d.l. azijn — 3 bouillonblokjes — 3 eiwitten — 1 uitje — 1 worteltje — 2 laurierbladen — peperkorrels en kruidnagelen.

Bereiding:

Zet de agar-agar op met de kruiden en azijn; voeg 't losgeklopte eiwit en bouillonblokjes bij de

opgelosten agar-agar onder voortdurend roeren. Zeef de massa tot ze heelemaal helder is en laat ze koud worden. Giet ze over de met eieren, tomaten en augurken versierde vleeschotel en laat de aspic hard worden.

VLIEGENZWAMMEN.

3 rijpe tomaten — 6 eieren — mayonnaise en asperges.

Bereiding:

Halveer de tomaten en hol ze uit. Bestrooi ze met wat zout. Pel de hardgekookte eieren, snijd van elk zooveel af, dat 't kan staan. Plaats op elk ei een halve uitgeholde tomaat, en maak daar stippen op met mayonnaise. Vul de schotel aan met aspergès, aangemaakt met een slausausje of een tomatensaus.

RUSSISCHE EIERN.

Bereiding:

Halveer de gepelde, hardgekookte eieren, haal 't eigeel er uit en wrijf dat door een zeef fijn. Vermeng dit met puree van ansjovis en mayonnaise, spuit deze massa in de halve eieren en garnaer ze met augurkjes, tomaten en ansjovis filets. Ansjovispuree: 4 fijngewreven ansjovis en 35

Njonja maoe bikin pakean?

Dan merasa sangsi sama modelnja?

Dateng sadja pada:

Dames Mode Atelier
„TIONG HOA“
PASAR BAROE 108. BATAVIA - C.

Di sana njonja nanti bisa dapet model jang njonja paling setoedjoe, boeat pakean apa sadja jang njonja maoe bikin seperti: kebaja, shanghaidress, japon dan bruidstoilet dengan potongan dan kerdja'an-nja jang netjis sedeng harganja sanget ringan.

Djoega sedia banjak boeat njonja pilih: Renda² Guipure dan renda² Semarang dari roepa² kwaliteit antaranja tjap BOEROENG jang soedah terkenal.

MOEKA'AN SLOF ROEPA² MODEL

gr. boter..

KAASSTENGELS.

150 gr. bloem — 100 gr. kaas — 80 gr. boter
en 2 eieren.

Bereiding:

De gezeefde bloem, geraspte kaas en geklopte boter dooreen roeren en 't laatst de losgeklopte eieren er aan toevoegen. Maak van dit deeg stengels en besmeer ze even voor 't bakken met 't losgeklopte ei of eiwit dat men overgehouden heeft.

MOKKAGEBAK.

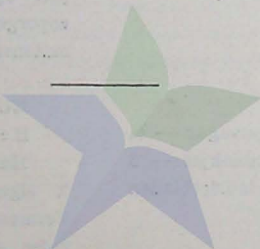
½ blik boudoirs — boter — koffie-extract —

poeder-suiker en chocolade hagelslag.

Bereiding:

Klop de boter met de poedersuiker en een scheutje koffie-extract tot deze de goede kleur en smaak heeft. Bevochtig een laagje boudoirs met koffie-extract en naar verkiezing met wat rum. Besmeer 't laagje geweekte boudoirs met mocca, leg hierop weer een laag geweekte boudoirs welke eveneens weer met mocca besmeerd worden. De boudoirs kunnen in een driehoek, rechthoek enz. opgestapeld worden. Bestrijk de boudoirs aan alle kanten met mocca en garneer ze met hagelslag of roode kersjes.

Hiervoor kunnen desgewenscht ook de zachte Biscuits de Savoy gebruikt worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Di pinggir soengei Singel di Amsterdam

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PANORAMA

Weekblad bergambar dalem bahasa Blanda dan Melajoe.

Di bawah pimpinan

LIEM KOEN HIAN

Kantor:
STADHUISPLEIN 47

28 December 1935

Taon IX No. 52

Di sakiter kita.

Ini minggoe ada minggoe dari hari-hari rajah. Hari-hari rajah jang penting. Pertama Kerstmis. Doca hari soetji jang orang rajahkan tiap taon goena memoedja Perdamaian jang katanja telah tertjipta dengan terlahirnja Nabi Isa pada riboean taon berselang. „Damilah dalem doenia . . . demikian orang denger dinjanjiken di koellilingan di waktoe kerstmis.

Sadari tertjipta perdamaian dalem taon 1918 dan Verdrag Versailles sasoedahnja itoe, Kerstmis telah datang berkalih-kalih. Djarang sekali Kerstmis dirajahkan dalem atmosfer dami, tapi ini taon adalah jang paling heibat. Djaoeh sekali adanja perdamaian di waktoe Kerstmis dari taon 1935. Di Afrika Timoer Mars lagi berpesta-pora dan Malaikat Elmaoet repot sekali. Balatentara Italiaan, diperalatken dengan sendjata-sendjata paling modern, tjoba loempes tentara Ethiopier. Tiap hari pesawat-pesawat cedara Italiaan jang besar menderoederoe di atas oedara di Ethiopie dan manjebarken kamatian dan kamoesnahan dengan marika poenja segala matjem bom. Tiap hari orang-orang paperangan Ethiopier poen tjoba binasakan sabanjaknja soldadoe Italiaan dengan gaga dan, dalem waktoe paling blakang, djoega dengan peralatan modern. Djikaloe pada soeatoe tempo satoe antara kadoea pihak bisa boeueh banjak moesoenja, maka lantak dikaloearken communique jang girang sekali kadengerannja.

Sadari 1918 Kerstmis telah datang berkalih-kalih, tapi djarang oedara politik di Europa ada begitoe genting seperti sekarang! Bahaja paperangan

baroe mengantjem di Europa kerna Italie poenja avontuur di Ethiopie dan sikap keras dari Mussolini dan pangiket pangikoentja. Mars, Malaikat Paperangan, menjengir. Ia memang ada mempoenjai ale san aken berboeat demikian. Europa mengadepi paperangan jang kaliatannja tida bisa tertjegah lagi. Pergoelatan nekat nekatan dari negri² Europa jang sebagaimana hercelang oelang kita telah oerelken di dalem ini rubriek, soedah dasarken marika poenja antero politiek, baik di dalem maepoen diloear negri, atas Volkenbond dan lepaskan sebagian besar dari marika poenja tenaga-pembelaan boeat goenanja angen-angen kesantousahan dan actie collectief, mamoesiken orang mengambil sikap keras terhadap Italie tersoeroeng oleh ia poenja „kelaparan daerah“, dan kaperloean sama barang-brang bahan goena maksoed paperangan, Italie soedah lakoeken chianat terhadap itoe. Pergoelatan boeat pertabarken azas-azas V. B., jang berhoemeng begitoe rapat dengan pangalapan itoe negri² negri, mamoestiken orang manerima itoe consequentie bahoewa jika perloe, orang moesti goenaken paperangan boeat paksa Italie toeroet lagi apa jang V. B. telah bilang. Di men pihak ada satoe negri, jang soedah oetjapken A dan sekarang moesti bilang lagi B djikaloe ia tida maoe korbanken ia poenja prestige national, jang perloe sekali dengan perloewasan djadjahan boeat mengasih tempat pada ia poenja rahajat jang kalebihan, boeat dapetken bahan-bahan jang perloe jang negri sendiri tida bisa lever . . . Katjoe wali ada zedjadian perkara gaib, maka itoe doca matjem kapentingan, jang begitoe bertentangan sa-

toe sama laen, moesti kabentrok helbat. Bahaja perang sekarang boekan tjoema berada dalem pikiran sadja. Dengen tentoe, maski brangkalih pelahan, Takdir telah terpoeter. Di boelan depan bakal dikalocarken poeoesan prihal didjalankennja embargo minjak. Kaloe embargo itoe kedjadian, tentoe Italia jang, menoeroet perkatahan perkatahannja sendiri, „tida maoe manda ditjekek”, terpaksa djalanken ia poenja tindakan jang paling achir: perang di Europa. Orang poenja hati djadi berdebar djikalau orang batja, bagimana dengan adem sekali Gr. Brittanie tanja sikapnja negri-negri Laoetan Tengah djikalau armada Inggris diserang oleh armada dari soeatoe negri di laoetan terseboet . . . .

Sadari 1918 Kerstmis telah dateng berkalih-kalih. Tapi belon pernah prikamanoesiahan berada begitoe deket bintjana seperti ini taon. Malah itoe boodschap, lebih lagi, itoe ratapan, dari Vaticaan aken adaken samatjem perdamaian selama hari-hari Kerstmis, tida diperdoeliken oleh kadoea fihak jang lagi bertempoer. Perdamaian? Tida, berklai, berperang! Manembak pada sesama manoesia, membikin antjoer sesama manoesia dengan petjahan bom dan granaat . . . . kita moesti dapetken daerah, daerah, daerah, boeat kita poenja orang-orang Italia jang samingkin membikin sempit pangidoepan di iboe-negri. Daerah . . . . jang menggenggem barang barang bahan, kekajahan alam, minjak, wadas . . . soepaja boeat kaperloean kita poenja industrie-industrie perang tida oesah mangandel lagi pada laen laen negri! Demikianlah Mars dan Malaikat Elmaoet teroesken marika poenja Danse Macabre di pagoenengan dan tanah dataran dari Ethiopie!

„Vrede op aarde en in de menschen een welbehagen” . . . demikian kadengeran itoe njanjian selama Kerstmis dari banjak gredja, dari banjak roemah tinggal.

Tapi Perdamaian berada djaoeh sekali.

Boekan tjoema di Afrika Timoer, boekan tjoema di Europa keadahan ada serba gelap. Dari pamandangan kita selama minggoe-minggoe jang laloe pembatja bisa dapetken satoe loekisan terang tentang keadahan di Asia sendiri, di mana keadahan poen lebih banjak mangasih sebab aken menangis dari pada tertawa. Hari-hari Kerstmis poen tida membikin keadahan djadi berobah. Sekarang orang lagi usik bitjara. Nanking kirim oetoesan-oetoesan boeat bitjara di Tiongkok Oetara, bitjara di Tokyo, Dan wakil wakil negri Mikado teroes ladenin dengen tentrem itoe pembitjarahan, sedeng proses dari samatjem mobilisatie dari tentara Tiongkok Oetara poen berdjalan teroes. Salaennja

itoe soeara berkrentjennja pedang jang orang sering boeat seboetan djikalau bitjara tentang keadahan genting, jaitoe jang beroepa oetjapan oetjapan menggemperken dan mengantjem dari „pembitjara” ministeries paperangan dan loear negri, sekarang di sebelah Oetara Tiongkok kita dengan soeara berkrentjennja pedang jang aseli, jaitoe pertempoeran antara tentara Manchukuo dan Mongool. Liat, ini kombali ada satoe perkara jang bisa mengilrangken Mars.

Sedeng keadahan di Europa ada begitoe helbat dan genting, seperti diseboetken dalem bahasa diplomatiek, sedeng banjak kanselary dan generale staf di Europa lagi iboein itoe, adalah keadahan di Timoer Djaoeh poen tida koerang mangoeatirken. Seperti djoga di Europa, di Asia poen orang nampak satoe tanda jang aken mendjoeroes ka satoe poentjak!

Kerstmis 1935 soenggoe telah dirajahken dalem keadahan menjedihken. Tjoema satoe paperangan, jang soedah terbit, bisa bikin itoe keadahan djadi terlebih menjedihken poela. Damilah di dalem doena dan berkenankenlah antara sesama manoesia. Perdamaian berada djaoeh. Sebaliknja dari perasaan berkenan, antara prikamananoesia'an timboel pe rasahan tida enak jang ditimboelken oleh itoe kemasgoelan kerna mangatahoei bahoea, masi bagaimana gelap dan mengantjem adanja keada'an internasional di Europa dan Asia, kita, orang-orang biasa, tida aken bisa berboeat apa apa. Bertentangan dengen kita poenja kamaoan dan kainginan, kita terseret dalem satoe aroes jang tida bisa didoea lebih doeoe bagimana achirnja!

★

Golongan kadoea dari hari-hari rajah adalah Lebaran. Taon Baroe! Ini membikin kita inget bahoea lagi bebrapa hari taon 1935 aken berachir. Bahoea ini ada pemandangan pangabsan jang kita toelis di ini taon. Panoelis pamandangan dari Panorama belon teriket dengen traditie. Baroe ini taon ini subriek moentjoel dalem Panorama; tjoba tida, tentoe panoelis berwadajib mangasih pamandangan apa jang kedjadian dalem taon 1935 di dalem ia poenja toelisan paling pangabsan boeat ini taon.

Brangkalih ada baeknja djoega jang pamandangan begitoe tida dibriken. Dalem taon 1935 toch tida ada kedjadian apa-apa jang mangasih alesan aken bergirang. Tida ada soeatoe kedjadian jang kita tida ingin loepaken salekasnja. Kedjadian-kedjadian dalem doenia jang tiap minggoe dioeriken di dalem ini halaman, meloeloe ada menjedihken. Baek di Europa maoepoen di Asia tida ada kedjadi-

Inget pada pembajaran oewang abonnement!

Sekalian sama ini nomor dari Panorama kita kirim postwissel boeat kita poenja abonnés di loear kota oentosok membajar oewang abonnement 1e kwartaal taon 1936. Kita harep jang sekalian abonnés aken lantás beresken mareka poenja oewang abonnement satrimanja postwissel itoe. Boeat Toeán poenja bantoean terlebih doeloe trima kasih.

Administratie **PANORAMA**

STADHUISPLEIN 41, BATAVIA.

an soeatoe apa jang bisa menghiboer pada prika-manoesiahan jang terserang kamasgoelan; jang ada harganja aken di'inget; jang kita bisa bilang: Liatlah ini sedikitnja koedoe di inget sateroesnja!

Salama antero taon keadahan dalem kalangan politik internasional ada manimboelken rasa koe-watir dan sehir-achir berboeah dengan itoe pape-rangan di Afrika Timoer salama boelan-boelan paling blakang dari taon 1935, sedeng di Asia Timoer dan Europa paperangan poen mangantjem. Ternjata, orang terlaloe lekas loepa itoe peladjaran dari taon 1914-1918. Ternjata, napsoe expansie dari banjak negri dan egoisme paling kasar masih bisa menangkén perasahan djemoeh boeat satoe papera-ngan modern. Ternjata, perdamaian doenia jang kekal melinken ada satoe impihan dan manoesia, se-perti almarhoem president Wilson, jang telah tjip-taken pikiran boeat diriken Volkenbond, boekan laen dari toekang mangimpih. Salama sedikit wak-toe, apabila orang masih alamken kasangsarahan cari paperangan jang baroesan berachir, apabila orang masih bisa menampak itoe kamoesna an jang diterbitken oleh perkakas - perkakas perang jang hebat, apabila orang masih inget itoe koe-boeran-koeboeran jang baroesan dioeroek, ja, orang soeka djoega berlaeoe sentimenteel. Itoe waktoe pendoahan boeat tertjiptanja perdamaian kekal ter-denger djoega. Itoe waktoe orang biarken sadja idealisten bergerak. Orang berisoerak dan bergirang, bahoewa masih ada orang-orang gelo jang bisa hi-boerken Nangsim jang tergangguoe dari staatman-staatman jang baroesan soedah kedja binasa mil-lioenan djiwa pamoeda sebagai korban dari meriam meriam modern. Itoe waktoe dalem kalangan diplo-matiek dan staatkundig orang bergirang, djikaloe orang bisa toetoepe kasalahannja dengan itoe ban-toean 100% penoeh pada satoe pakerdjahan goena

manjiptaken perdamaian kekal. Tapi kaloe orang soedah dapet „toeloeng moekanja”, kaloe orang soe-dah oendoeok „kemaean baek” dan kaloe soedan tertjipta satoe pendirian jang, sekalipoen tida sampoerna, toch bisa djoega bantoe manjegah pa-perangan -- maka negri negri jang sendirinja ban-toe manjiptaken itoe pendirian, lantás sadja ma-njoesahkan dan sasoeatoe orang berdaja oepaja boeat goenaken itoe instituut perdamaian mendjadi perkakas goena sendiri poenja plan-plan jang soeka berperang dan imperialistisch . . . .

Keadahan politik internasional salama 1935 djadnja ada genting sekali. Brangkalih itoe pape-rangan jang terbit sadari October antara Ethiopia dan Italie meloeloe ada permoelahan dari satoe pa-perangan di mana, seperti taon 1914-1918, boleh dibilang semoea negri dalem doenia ada tertarik. Kita melinken bisa m e n g h a r e p jang ini tida aken kedjadian. Kita melinken bisa b e r - d o a h, jang perkara tida aken djalan sampe be-gitoe djaoeh . . . .

Djoega dalem kalangan economie taon 1935 tida mangasih liat tjahaja terang. Ada aneh jang tiap taon, jaitoe di deket boentoet taon, ada terdapat poela sedikit harepan baek tentang perekonomian. Saolah-olah orang mendjadi tjape kerna poekoelan poekoelan dan kasoekeran-kasoekeran salama boe-lan boelan jang berselang, laloe djadi seperti nga-lamoen dan melinken inget djeman baek. Sasoeatoe orang bitjara tentang itoe dan demikianlah dalem pers dimoewat roepa-roepa ramalan tentang taon depan jang semoeanja membikin orang mendjadi tabah lagi. Semoea meramalkan perbaekan; taon-depan keadahan bakal djadi terlebih baek. Malat-se, jang soedah merasa poewas, bakal goeloeng ti-ker dan Indonesia komball aken mendjadi El Dorado

lagi seperti doeloan . . . . Djoega di achir 1934 itoe ternjata tida berboekti. Sedeng 1934 mangoendjoe saketik perbaekan dalem keadahan economie, taon 1935 komba! mangoendjoe kamoendoeran. Pasar-pasar doenia teroes lembek, loear biasa lembek; pancekeran barang-barang internationaal tida djadi lebih baik. Katjoe wali sedikit perbaekan di tempo-tempo pertama dari pertjodrahan Itale — Ethiopie — itoe waktoe orang perloe manjimpin voorraad berhoeboeng dengan paperangan jang aken terbit-taon 1935 ada lebih djelek dari taon 1934. Azas autarkie samingkin banjak jang anoet; tembok² tarif djadi samingkin tinggi dan di koeliling doenia didaken tindakan-tindakan goena malindoengir industrie dan perdagangan sendiri. Tentoe sekali Indonesia poen alamken pangaroe dari sitoe. Demikianlah harepan jang dikandoeng di achir 1934 tentang taon jang sekarang ini, telah mendjadi amblas. Keadahan boekan djadi lebih baik, hanja lebih djelek; orang boekan djadi merasa lebih legah, hanja lebih pepat. Berbedah dari doeloe doeloe, di achir 1935 tida ada terdenger soeara optimistisch. Sabalijnja, boodschap dari G. G., dalem mana dioendjoe pada djeleknja keadahan negri, dalem mana pembesar-pembesar dan pendoeoek-pendoeoek ini negri diminta perhatiken bahoewa piso-perhimatan moesti didjalanken lagi terlebih dalem dar lebih banjak pangorbanan poela koedoe dilakoeken, adalah sebagi panoetoep dari sarentetan pangalaman tida enak dalem perekonomian di ini taon.

Ini taon pamerintah toeroen tangan lebih djaoeh poela di dalem satoe kalangan jang biasanja ada mendjadi kalangan-bakerdja dari orang partikulier, jaitoe perdagangan. Tindakan-tindakan contingentearing dan licentieering, panetepan harga-harga, maximum, panjijptahan centrales dar covenanten, reglementearing dari peroesahan peroesahan, inilah tjoema ada bebrapa tjonto dari pamerintah poenja tjampoer tangan dalem taon 1935. Panjampoeran tangan itoe mendjadi perloe lantaran kasoekeraan perdagangan dan industrie! Djikalau tiap hari orang bergalang-goeloeng dengan soedagar-soedagar — importeurs dan soedagar-soedagar tangan kadoea dan katiga, planters dan industrieelen — baroelah orang insaf bagaimana besaranja kasoekeraan dalem kalangan peroesahan. Di koelilingan orang menampak moeka-moeka jang mangoendjoe kadjengkelan dan kelelahan lantaran perasahan-perasahan katjele jang datengnja bertoeoer-toeroet dan lantaran orang poeter otak sakeras-kerasnja zonder dapetken satoe djalan jang baik. Orang bisa bilang bahoewa segala perkara

terpoeter teroes, tapi apa jang sekarang kasoekeraan djeman ada maminta boekan lagi adalah tindakan boeat soeroepken diri sama keadahan, hanja satoe pergoeletan mati matian goena idoe. Dengan koe-watir orang menanja pada diri sendiri brapa lama lagi ini semoea aken berdjalan. Satoe alat produksi dan export, jang melinken bisa bakerdja dengan tenaga sanget ketjil sebab pasar-pasar doenia ada ter-toetoep; satoe stelsel import dan distributie jang tida mempoenjai dasar, sebab rahajat tida bisa membebi lagi oeh kerna mendjadi samingkin miskin!

Di tiap boentoet taon orang biasanja membikin balans. Djoega kita telah berboeat demikian dengan pangoreian di atas. Hasil jang dioendjoe oleh itoe peritoengan kenjataan ada djelek sekali. Seperti soedah diblang taon 1936 tida mangasih banjak harepan pada kita. Kiatannja, melinken satoe kegaiban bisa manjijptaken perobahan jang baik. Tapi siapakah, di djeman modern sekarang ini, masih pertjaja kegaiban, djika boekan dalem kalangan techniek? . . . .

Sekalijpoen begitoe toch ada keliroe bila kita poetoes harepan. Di mana ada pangidoepan, di sitoe masih ada pengharepan. Tidakah pengharepan itoe membikin idoe, „hoop doet leven”, sebagaimana katanja satoe oedjar-oedjar jang terkenal? Pangabisannja, tida satoe mancesia toch bisa ramal-ken apa jang aken kedjadian di tempo jang mendatengin; achli-achli noedjoem jang lakoeken itoe pakerdjahan boeat dapetken oewang dan orang-orang terpiadjar jang paling djempol poen tida bisa berboeat demikian. Marilah kita semoea berlaekoe tentrem. Goeloeng tangan badjoe dan bakerdja teroes dengan giat! Siapa taoe kaloe-kaloe taon 1936 tida aken manjoegoehken perkara jang tida terdaga!

Tida goena kita mendjadi poetoes harepan kerna kasoekeraan djeman. Kaloe poetoes-harepan maka orang tra'nanti bisa lakoeken pakerdjahan jang baik. Kaloe nanti kita ambil slamet berpisah dari taon 1935 dan samboet datengnja taon 1936, biarlah kita lakoeken itoe perpisahan dengan perasahan bertrima kasih boeat segala peladjaran jang taon jang lama telah brien pada kita. Marilah kita samboet kedatangan taon baroe 1936 dengan kagoembirahan. Marilah kita kesampingken segala pikiran soesah dan ada baik djikalau kita moelai taon jang laloe dengan kerdja goembira dan penech kapertjajaan. Maka itoe, djikalau sebentar soeara petasan memahloemken kedatangan taon 1936, biarlah kita goembirah. Djangan menengok ka blakang, djangan menengok ka depan ata-

FRIGIDAIRE

dengan tempat mendinginkan jang djempol

Tiga melioen Frigidaire. Ini boekan sedikit. Sekarang orang lagi mengerdjakan jang keempat melioennja. Belon pernah dan maoepoen dimana-mana belon ada petipeti dingin dari lain-lain fabriek paling disoeka orang seperti Frigidaire ini.

Perlahan-lahan Frigidaire jang sebagai nomor satoe dan ter-toea dalam negeri ini mendjadi bertambah practisch dan bertambah himat dalam hal memakenja.

Frigidaire senantiasa membawa barang jang aneh, sekarang ada sedia bermaljam-matjam model baroe dengan tempat mendinginkan jang djempol.

Tidak satoe djoega toean poenja kemaoean jang nanti tidak akan diloloeskan oleh ini Frigidaire.

Disini kita akan menerangkan beberapa tanda-tanda jang aneh jang orang bisa dapat pada Frigidaire ter-seboet:

1. mendinginkan paling tjepat sekali.
2. satoe tempat dalam mana toean bisa menjimpan daging boeat beberapa lama dengan tidak mendjadikan daging itoe boesoek dan dalam mana . . . toean djoega bisa bikin es poeter.
3. satoe tempat simpanan dengan banjak hawa dingin dan tetap, bergoena boeat menjimpan sajoer-sajoeran, boeah-boeahan dan lain-lain makanan jang orang soeka simpan soepaja tinggal dingin dan haroem.

Mintalah pada kita keterangan-keterangan dan demonstratie

Disebelah dalam terang djika lemari itoe diboeka; tempat menjimpan jang loeas, djoega disebelah kiri dan disebelah kanan dari tempat mendinginkan itoe bisa disimpan botol?

Hydrator dengan hawanja jang tetap, sedjoek dan lembab, dalam mana orang bisa mendinginkan sajoer-sajoeran, boeah-boeahan dan sebageja.

Lalji-lalji es jang paling gampang sekali ditjaboel.

Mintalah pada kita keterangan tentang hal pembajaran jang gampang.

LINDETEVES — STOKVIS

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Sebab apa manoesia djadi males?

Oleh: Lin, Batavia.

„Males” ada perkatahan jang tida disoeka oleh manoesia. Saban orang tentoe merasa goesal, sedikitnja tida enak hati, kaloe dikatain males, sekali-poen orang jang tersangkoet betoel-betoel ada satoe pemaies.

Males ada satoe sifat jang tida enak, teroetama bceat ini djeman, di mana *struggle for life* atawa pergoeletan dalem penghidoepan ada seroe sekali. Dalem itoe pergoeletan orang jang males moesti digoeling oleh orang jang radjin, ketjoea li kaloe si pemaies ada mempoenjai katjerdikan kantjil. Tapi katjerdikan oemoemnja tida ada k-dapetan pada saorang jang males.

Anak-anak jang males ada sanget mendjengkelin orang toeanja, seperti pemaies-pemaies jang soedah dewasa mendjengkelin sanak-familienja. Ini keadahan dengen gampang orang bisa liat dalem kita poenja pergacelan sehari-hari, sebab djoemblahnja orang males ada djaoeh lebih besar dari jang radjin.

Soeal males di Indonesia tida diperhatiken, tjoema dalem soerat-soerat kabar sering moentjoel critiek terhadap itoe sifat males. Tapi di loear negeri soeal males ada mendapetken perhatian jang tida koerangan seperti laen-laen soeal.

Di Moskou oepamanja pernah dilakoeken papreksahan dalem sekolahan-sekolahan pada itoe sifat males dari moerid-moeridnja. Ini papreksahan dilakoeken dalem 42 klas dan hasilnja ada mengoendjoek jang tiap 8 moerid ada satoe jang males, djadi lebih dari 10 %.

Sebagian besar dari itoe anak-anak males, ja-itoe kira kira 80%, tida maoe trima dikatain males. Dengen keras marika sangkal jang marika ada pemaies pemaies, sekali-poen boekti-boekti ada kasih liat njata sekali marika poenja kemaiesan.

Orang males memang tida merasa ada mempoenjai sifat males. Inilah jang mendjadi sebab kenapa si pemaies bisa djadi goesal kaloe dikatain males. Pemaies-pemaies jang soedah dewasa pertjaja betoel, bahoea marika sebenernja tida males, hanja tjoema „mace hati” dan „tida maoe terboeroe boeroe kaja orang dioeber setan”.

Kaloe orang lakoeken papreksahan pada pemaies-pemaies jang soedah dewasa, boleh djadi djoega 80% di antara marika menjangkal keras jang marika ada males. Tapi ini penjangkalan boekti-nja tida beraiesan, sebab memang bener marika sama sekali tida merasa ada males dan itoe kemaiesan tjoema dapet diliat oleh laen orang jang bermata awas.

Lebih djaoeh pada itoe papreksahan dalem sekolahan-sekolahan di Moskou orang dapetken kenjataan jang djoemblahnja anak lelaki males ada lebih besar dari anak prampoean. Anak prampoean jang males tjoema berdjoemblah 4% sementara anak lelaki ada berdjoemblah 19% lebih. Dalem papreksahan lebih djaoeh, memang ada bener orang lelaki jang males ada lebih banjak dari orang prampoean. Di antara 500 orang lelaki dan 500 orang prampoean, djoemblahnja orang lelaki jang males betoel djoega ada lebih banjak dari orang prampoean.

Kaloe kita inget orang prampoean dianggep sebagai kaem lemah, ini keadahan ada sedikit mengheranken, sebab dengen itoe dioendjoek sebetoelnja orang lelaki jang lemah. Ini keadahan djadi bertambah mengheranken oleh kerna dalem itoe papreksahan djoega di antara 500 orang lelaki dan 500 orang prampoean ada di oendjoek jang tjoema 11% di antara orang lelaki tida ada kadapetan tenaga kerdja tjoekoeop goena kasihken lebih banjak paker djahan, sementara boeat orang prampoean itoe percentage ada berdjoemblah 15.

Orang jang males ada laen dengen orang jang djoestroe ketjapehan, maka itoe di antara males dan tjape moesti diadaken perbedahan. Menoeroet papreksahan orang prampoean lebih gampang merasa tjape dari orang lelaki, sekali-poen orang prampoean ada lebih radjin. Ini roepanja ada berhoeboeng dengen keadahan badan jang bedah antara orang lelaki dan prampoean.

---

wa ka samping! Melinken dengen mendjoendjoeng satoe sedjai-oedjar: „Djangan poetoes harepan”. Achir-achir taon 1936 toch aken manjoegoehken pada kita hasil dari pakerdjahan kita sendiri. Maka itoe, slametlah pembatja! Moegah-moegah mendapet kaberoentoengan dan kemahmoeran di taon jang baroe.

Kita orang beranggapan males itoe ada sematjem penjakit. Bila kita meliat orang males, kita la-loe namaken itoe orang diserang penjakit males. Ini anggapan ada kliroe sebab orang jang males boekan disebabkan oleh soeatoe penjakit. Dalam papreksahan jang dilakoeken pada itoe moerid moerid sekolahan di Moskou, orang dapetken kenjataan itoe anak anak jang males ada sehat Djadi marika poenja males boekan disebabkan oleh sematjem penjakit.

Menoeroet itoe papreksahan sifat males ditjip taken oleh tjita-tjita moeloek jang kosong dan oleh pengrasah. Keadahan badan jang lema atawa banjak kerdja tida membikin orang djadi males. Ini diboehtiken oleh orang prampoean jang sekali-poen tenanja tida begitoe besar seperti orang lelaki, toeh orang prampoean jang males ada lebih sedikit dari orang lelaki.

Lebih djaoeh kaeom loentang lantoeng atawa kacem kaleleran jang terkenal males hingga sering didjadien barang bahan boeat laloetjon, boekan-nja ada orang jang berbadan lembek, hanja sehat dan koat. Marika djadi bentji dengan pakerdjahan disebabkan oleh marika poenja pikiran.

Jang badan lema tida membikin orang tjadi males, lebih djaoeh diboehtiken oleh Charles Darwin jang termashoer. Dari iapoenja hikajat orang ketahoei jang Darwin selaloe diganggoe oleh iapoenja toeboe jang lemah dan penjakit, kendati begitoe toeh ia bisa lakoeken iapoenja pakerdjahan dengan radjin. Kant, satoe poendjongo Duitsea jang terkenal djoega ada alamken itoe matjem keadahan seperti Charles Darwin jang sama sekali tida mengoerangin iapoenja keradjan, Samentara Friedrich von Schiller ada terkenal sebagi satoe toekang kerdja jang tida mengenal tjape, sekalipoen seuar boeroemoer 30 taon ia selaloe diserang dengan matjem-matjem penjakit.

Kita soedah bilang jang membikin orang djadi males adalah pikiran atawa otak. Tapi factor-factor apa jang menjebabken orang djadi males? Psychiater-pschiater di Zürich, Weenen, Engeland dan Amerika Sariket soedah lakoeken papreksahan dengan tertip pada itoe sebab-sebab. Menoeroet itoe orang-orang terpladjar sebab jang toetama, adalah mengoeloearken pikiran-pikiran moeloek, aken tetapi kosong. Boleh dibbilang saban manoesia dari oemoer 12 sampe 20 taon soeka mengoeloearken itoe pikiran pikiran moeloek jang kosong dan roepanja di antara ada banjak djoega jang tida bisa singkirken itoe kabiasahannja djelek. Begitoealah marika djadi manoesia males.

Toetama kaeom loentang-lantoeng ada dojan

sekali mengoeloearken pikiran - pikiran moeloek lan marika banjak mengimpi dengan mata melek

Saban manoesia tentoe soedah pernah mengoeloearken pikiran moeloek hingga tentoe marika djoega kerahoei jang itoe boeat sabentaran ada kasihken pengrasah jang menjenangkan. Marika tida merasa jang itoe ada kabiasahan djelek jang bisa membikin marika djadi manoesia males. Kita bilang kabiasahan djelek, sebab pikiran - pikiran moeloek tida bisa petjaken soal apa djoega jang bergoena.

Menoeroet itoe psychiater-psychiater jang ter-seboet di atas, kegagalan dalam penghideoepan dan laen-laen pengalaman lagi sematjem itoe, membikin manoesia djadi soeka mengoeloearken pikiran-pikiran moeloek dan dengan begitoe bisa membikin marika mendjadi manoesia males. Oleh kerna mem-poenjai in anggapan, maka itoe orang-orang ter-pladjar tida bisa menetepken, apakah betoel djoem-blahnja orang lelaki jang males ada lebih besar dari orang prampoean lantaran orang prampoean djoestroe dapetken lebih banjak kegagalan dalam penghideoepan dari orang lelaki.

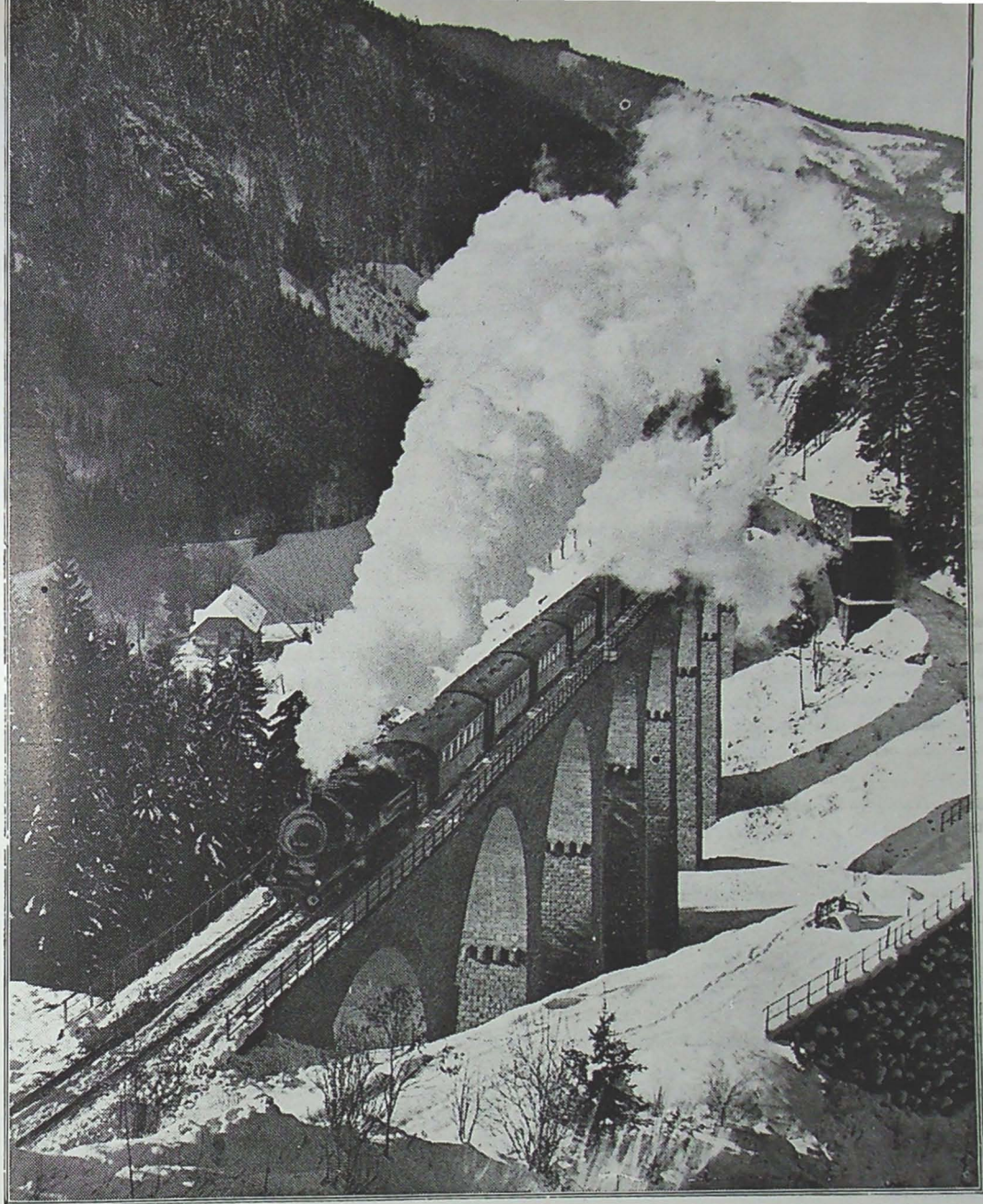
Tentang kemalessanja orang lelaki, menoeroet papreksahan di Amerika, toetama disebabkan oleh itoe pakerdjahan dalam pabrik-fabrik jang eent-onig, pakerdjahan jang mematiken soemanget. Djikaloe orang poenja, perhatian pada pakerdjahan jang dilakoeken koerangan, itoe orang poenja kemalessan djadi bertambah besar. Boeat pakerdjahan jang tida tjotjok dengan soemangetnja, itoe pakerdjahan moesti dilakoeken oleh orang jang tersangkoet dengan males-malesan. Lama-lama ini hal bisa mendjadi satoe kabiasahan, hingga dengan begitoe orang jang tersangkoet mendjadi manoesia pemales.

Marika jang tida soeka dan bentji dengan pakerdjahannja aken lebih banjak dibikin lela oleh itoe perasahan tida soeka dan bentji, dari pada oleh itoe pakerdjahan jang marika lakoeken.

Djadi boeat tjegah diserang penjakit males orang haroes bisa mendapatken pakerdjahan jang tjotjok dengan keadahan soemanget.

Dari oereihan di atas djadi terang, anak ketjil jang males tida selamanja males toeroes sampe besar, seperti djoega anak ketjil jang sanget radjin kaloe soedah besar bisa mendjadi manoesia pemales.

Oemcemnja sifat males bisa membikin orang jang tersangkoet djadi tjilaka, sebab marika moesti alamken kekalahan dalam itoe pergoeletan seroe boeat hideoep. Tapi seperti segala apa ada mempo-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

DI ANTARA DJOERANG DAN
BOEKIT.— Schwarzwald-trein selagi
liwati - Ravana-viaduct di Europa
Tengah.

SI KOWKATTI

SATOE TJERITA TIONGHOA.

Oleh: CHANG TZU P'ING.

(Samboengan „Panorama" no. 51).

JANG SOEDA DIMOEWAT:

SATOE PROFESSOR TIONGHOA telah pindah dari ia poenja tempat kelahiran ka kota S. bersama ia poenja istri,

MEI HSIEN, dan ia poenja anak jang baroe beroesia satoe taon,

CHU ERH, Di S., di mana itoe professor mengasih peladjaran dalem satoe midrasa, ia telah berkenalan dengan istrinja poenja bibi dan ia-ini poenja anak pram poean,

CH'UN YING, jang tinggal dalem 1 kamar di 'oio Buddha. Itoe bibi ada berpenjakitan dan soeda ada oemoer, sedeng Ch'un Ying ingin sekali koendjoengken toendangan di M. dengan pengharepan soepaja iboenja bisa ditoempangkan pada koelawarganja itoe professor. Lantaran berbagi alesan, antaranja kerna sendiri boekan saorang mampoe, lagian istrinja soeda kliwat repot oeroesin Chu Erh ketambahan lagi sedeng hamil, itoe professor tida bisa trima iboenja Ch'un Ying tinggal sama-sama. Laen sebab lagi adalah iboenja Ch'un Ying adnatnja djelek, dan tida bertrima kasih

sekalipoen manerima kebaekan. Kaloe ia sakit dan Ch'un Ying tida ada, hweeshio dari itoe bio panggil Mei Hsien dan kaloe Ch'un Ying sakit, djoega Mei Hsien dipanggil, hingga seringkali saharian tjoekeop moesti bakerdja goena marika berdoea sampeken ia poenja anak sendiri, Chu Erh, tida ka-oppenan.

Ini membikin itoe professordjadi bentji pada bibinja ia poenja istri dan Ch'un Ying, jang sering pindjem oewang dan soeroe bajar rekening dokter, obat dan laen-laen zonder perna oendjoek perasa'an bertrima kasih. Itoe professor pindah ka sebrang soengei, soepaja djaoeh dari itoe bio, tapi sigra ia menjesel, sebab saban hweeshio kasih taoe bibinja Mei Hsien sakit, ia jang kena bajarin oewang sewah eretan. Pada soeatoe malem selagi toeroen oedjan besar, itoe hweeshio dateng lagi dan kasih taoe bibinja Mei Hsien sakit keras. Itoe professor toeroet pada itoe hweeshio dan selagi berada dalem perdjalan, ia poenja kabentjian pada iboenja Mei Hsien djadi samingkin besar.

TEROESANNJA:

„Apa kaeo soeda panggil thabib?" saja menanja.

Kerna itoe hweeshio djawab „tida", kita dja-

njai ketjoealian, begitoe djoega ada bebrapa orang males jang berhasil dalem penghidoepan.

Baroesan kita soedah bilang, anak ketjil jang males, belon tentoe aken males djoega kaloe soeda dewasa. Ini diboektiken oleh Gioachino Rossini, itoe componist Italiaan jang termashoer. Koetika masih ketjil Rossini ada begitoe poenja males, hingga la-poenja papa soedah paksa 'a kerdja pada toekang besi boeat tarik moendoer madjoe itoe perkakas me njalaken api dan berbareng dengan itoe, itoe orang toea koempoelin kawan-kawan dari Rossini soepaja kaloearken djengekan-djengekan.

Montaigne, penoelis Fransch tersohor, djoega koetika masih ketjil ada terkenal sebagai anak males. Begitoe djoega dengan William Makepeace Thackeray satoe penoelis roman bangsa Inggris jang termashoer. Thackery oleh iapoenja goeroe dinamaken satoe pemales oeloeng.

lan mangider ka hospitaal aken panggil satoe dokter. Dari sitoe kita menoedjoe ka itoe bio, di mana si sakit lagi doedoek di pembaringan sembari tertawa dan menangis sebagai orang kalap. Ia poenja anak prampoean doedoek di satoe podjok dan mangawasin dengan tampang moeka koeatir sekali. Saja denger itoe prampoean toea bilang: „Ajah djan-djiken akoe sariboe dollar, tapi sekarang akoe tida poenja oewang barang sakeping boeta..... Tatji ada kowkatti. Kaloe dirinja sendiri beres, ia tida perdoeliken ia poenja soedara moeda. O, manoesia memang kedjam; ia ingin sesama machloeknja binasa..... Oh!, heibat, heibat sekali" setaoe apa lagi jang ia mangatjo. Ia poenja otjehan itoe, djikaloe boekannja keloehan dan seselan pada Tian, tentoela hseselan pada sesama manoesia. Moekanja ada sanget poetjet dan itoe perkataan „heibat" ia oetjapken sembari mangawasin bajangan kita di tembok, seperti djoega meliat setan.

„Tentoelah ia dapet liat apa-apa," saja pikir di waktoe memandang moekanja. Ia telah melarikan diri dengan goeroenja dan tinggal bersama itoe goeroe tiga taon lamanja. Hasil dari itoe pertjintaan adalah Ch'un Ying. Tida lama sadari

Ch'un Ying terlahir, itoe goeroe pergi tjari pakercjaan dalem satoe district jang berdampingan dan kita poenja bibi djato tjinta pada laen lelaki, dengan siapa ia toeroet kaboer sembari bawa Ch'un Ying. Itoe goeroe sakola tjinta bener padanja dan telah lakoeken pangorbanan materiel dan batin bagi ianja. Koetika dapetken bibi lari, ia telah djadi begitoe kalap, hingga telah boenoeh diri sendiri. Saja merasa pasti, bibi saja itoe telah liat rochnja ia poenja bekas katjintaan itoe.

„Akoekoeatir tida bisa katoeloengan lagi. Tida ada laen djalan dari pada satoe injectie,” kata thabib. Ch'un Ying menangis tatkala denger thabib bilang begitoe dan seantero malem saja bakerdja keras aken bantoe Ch'un Ying rawat iboenja.

Doea hari kamoedian kita denger, bahoewa itoe njonja toea telah semboeh. Mae-tida-mae saja djadi anggep, bahoewa sakitnja itoe hanja poera-poera sadja. Maski thabib nasehatken djangan makan terlaloe banjak, toch ia tida brentinja minta saja beliken bapao. Kerna pikir, ia toch moesti mati, sekarang atawa nanti, maka saja beliken djoega. Ia makan itoe dengan kamaroek sebagai anak ketjil dan sekali-kali boekan kallatan sebagai saorang sakit.

Istri saja bilang, Ch'un Ying kliwat kapingin pergi ka M., sebab ia trima bebrapa soerat dari toendangannja jang mendesek soepaja ia dateng. Pada soeatoe hari ia koendjoengken kita. Itoe hari ada hari Minggoe dan saja ada di roemah.

„Iboe sekarang soeda baik..... Kaloe teroesmeneroes akoe moesti djagain ia seperti sekarang, akoe tida taoe bagaimana achirnja. Akoe telah ambil poetoesan aken pergi ka M., tapi . . . .”

Roepanja ia mae teroesken perkataannja dengen, ia ingin iboenja tinggal dengen kita, tapi tida bisa dapetken perkataan-perkataan jang tjotjok.

„Apa iboemoe aken toeroet?” saja menanja dengen sangadja. Lantaran itoe, ia djadi oeroeng oetjapken apa jang ia mae bilang.

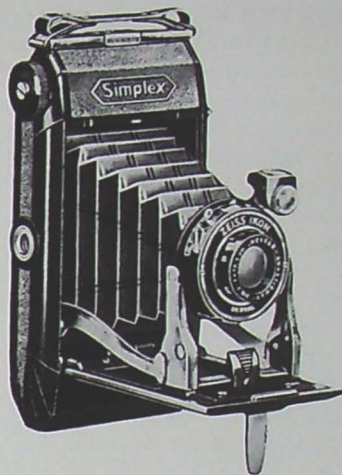
„Hweeshio-hweeshio berdjandji boeat djaga padanja. Akoe aken kirim oewang tiap boelan, ia kata satelah dapet kanjataan bahoewa tida ada harepan aken bikin kita bersedia boeat djagan iboenja itoe.

Kita menampak ia berlaloe dalem roman jang manjesel. Kita merasa tida enak hati, saolah-olah kita telah mentjoeri. Hari Minggoe lagi sakalih kita koendjoengken bibi kita aken mangatahoel, apa ia aken berboeat sasoeda Ch'un Ying pergi.

„Ah, itoe perkara ketjil. Ia saharoesnja pergi terlebih siang. Semoea ada salahkoe. Apabila ia soeda pergi akoe tida nanti bikin soesah lagi pada

SATOE ZEISS IKON SCHLAGER JANG BAROE SIMPLEX 6 × 9 cM.

pake pantser dari bakeliet

Gampang sekali dipakenja dan sampoerna pembikinannya

Instelling doea punt memberi kapastian boewat orang dapet foto jang terang, baik boewat djaoeh mae poen deket

Dari harga-nja?

Pake Nettar 1 : 6,3 dengen zelfontspanner jang dipasang di dalemnja **f 31.50**

Bisa dapet pada Fotohandel

Prospecti diberiken pertjoema oleh wakil-wakil pendjoelan di Hindia-Belanda

kae berdoea.” Ia oetjapken itoe perkataan-perkataan seperti orang oering-oeringan sebagaimana mada mendjadi adnatnja. Kita lantas pergi lagi, sebab kita memang tida ada mempoenjal kainginan aken berdiam lama.

Di harian ia poenja berangkat, istri saja briken pada Ch'un Ying satoe badjoe wol, satoe dozijn handdoek dan doea kaleng thee sebagai persen. Doea boelan telah berselang dan kita tida ada trima kabar-tjeritanja dari M.

Ampat boelan sadari Ch'un Ying berangkat, kita poenja anak kadoea telah terlahir. Salama doea boelan jang berikoetnja kita tida taoe liat bibi kita.

Anem boelan telah berselang sadari Ch'un Ying berangkat ka M. Sasoeda mendjadi koekat be-toel, Mei Hsien bebrapa kalih tengoki bibinja. Kalliatannja, Ch'un Ying boekan sadja „loepa” toelis soerat pada kita, hanja djoega tida open pada iboenja. Pada speatoe malem kita trima satoe kar-

toe-post dari bibi jang mangabarkan, bahoewa ia sakit lagi. Lantaran Ch'un Ying tida kirim oewang, maka ia tanja apa kita bisa kasih ia pindjem sedikit oewang. Besoknja saja dateng koendjoengi padanja. Saja dapet kanjataan, itoe klamboe, sprej dan kasoer jang saja beliken boeat ia di moesin saldjoel, soeda tida ada lagi. Hawa oedara tida begitoe dingin lagi dan di pembaringannja tjoema ada terdapat satoe selimoet merah jang soeda pada petjah, satoe klamboe toea dan satoe kasoer. Tjoema kasoernja masih baroe. Inilah ada miliknja semoea. Laen dari itoe tida ada laen-laen prabotan poela. Saja moelai sangkah bahoewa Ch'un Ying tida taoe kirim oewang.

Saja briken padanja sapoeloe dollar, jaitoe oewang jang saja ada bawa, tapi ia tida bilang trima kasih. Ia hanja bilang: „Akoel ambil ini oewang boeat samentara waktoe. Kaloe Ch'un Ying kirim oewang.....” Saja djadi begitoe berdongkol mendinger ini pembilangan hingga saja lantas menoe-djoel ka roema-pergoeroean zonder oetjapken barang satoe perkataan.

Beberapa hari kamoedian hweeshio dari itoe bio Buddha koendjoengken kita lagi.

„Lebih dari sapoeloe soerat telah dikirim pada Ch'un Ying. Djangan sentara oewang, balesannja poen tida ada. Tentoe sekali, kita tida bisa harep kae poenja bibi nanti aken bajar oewang sewah, tapi ia poenja toenggakan salama satenga taon paling belakang.....” itoe hweeshio brenti bitjara, kamoedian teroesken lagi: „Kaloe kae tida bisa piara padanja, bolehta kita kirim ia ka roema miskin? Akoel dateng minta kae poenja poatoesan.”

Saja briken sedikit oewang pada itoe hweeshio dan minta ia toenggoel lagi satoe-doea minggoel, sebab boeat kirim soerat dan trima balesan dari M. paling sedikit moesti makan tempo doea minggoel. Satelah itoe hweeshio berlaloe, saja toelis satoe soerat pedes pada Ch'un Ying. Saja merasa moerkah sekali dan soerat saja, jang ditoelis terboeroe-

boeroe ada sedikit terlaloe pedes boenjinja. Doea minggoel kamoedian saja trima balesan dari Ch'un Ying, dalem mana ia manerangken, bahoewa tida lama lagi ia aken mendjadi iboe dan maka itoe tida bisa balik aken tinggal bersama iboenja. Lebih djaoeh, begitoe ia terangkan, dalem tempo doea boelan lagi ia nistjaja aken bisa rawat poela iboenja. Achirnja-achir ia harep, soekalah samentara itoe, ia poenja soedara-ipar toeloeng liat-liat itoe iboe jang soedah toea. Ia salamanja namaken saja „soedara-ipar”.

Ini ada satoe soewal jang soeker. Apakah orang banjak nanti bilang djikaloe saja kirim bibi ka roemah miskin? Salaennja itoe, ini pasti aken maroesak Mei Hsien poenja nama baik. Saja tida dapet laen djalan dari pada adjak itoe prampoelan toea tinggal bersama-sama. Berbagi boelan telah berselang dan belon djoega Ch'un Ying mangirim kabar apa-apa. Bibi poenja panjakit djadi samingkin heibat. Samasa tinggal dengan kita, tiap ampat atawa lima hari sakalih ia sakit dan begitoe pajah, hingga Mei Hsien mendjadi repot seantero hari. Kaloe ia soeda semboeh, ia bikin Mei Hsien dja di tida ada tempo dengan adjak istri saja itoe mangobrol tida abis-abisnja tentang segala perkara tektekbengek. Kaloe „otaknja lagi bener”, ia djalan selantar-selintir ka dapoer boeat makan segala apa jang ia soeka.

„Mangarang tjerita - tjerita di waktoe malem dan mendjadi goeroe di waktoe siang! Apakah itoe tida terlaloe tjape boeat kae?” begitoe tempo-tempo ia bilang pada saja satjara menggroetoe. Sebab saja tjoema trima sabagian ketjil sadja dari gadji saja jang saharoesnja saja dapet, maka saja terpaksa mangarang tjerita-tjerita di roemah boeat toetoep kakoerangan ongkos roemah tangga. Ia poenja soeara seperti orang oeringoeringan itoe membikin saja djadi begitoe berdongkol, hingga saja ampir bernapsoe boeat pokoel padanja.

(Aken disamboeng).

Doenia Sport

PAMANDANGAN VOETBAL MINGGOEAN.

Memandang rendah sama si „lembek”, memang sering kedjadian hal-hal jang tida terdoga. Seperti U. M. S. versus Vios poenja pergoeltan di lapangan Jawaweg telah berkasoedahan gelijk (2—2).

Bahoea ini ada satoe resultaat jang tida diingin oleh orang-orangnja Kek Boo itoelah bisa dimengarti, sebab dengan maen gelijk ada seperti djoega biroe poetih permaenken iapoenja kadoedoean sebagi satoe perkoempoelan jang mempoenjai kans paling baik atas kampioenschap ini seizoen.

Kaloe sadja U. M. S. maen gelijk lagi 2 kalih atawa alamken kekalahan 1 kalih, nistjaja aken membikin perbedahan punt dengan S. V. J. A.—satoe-satoenja rivaal jang paling koeat boeat biroe poetih — aken mendjadi linjap.

Kaloe sampe kedjadian demikian, boekannja tida bisa djadi jang voetbalenthousiasten di Batavia aken disoegoehken satoe beslissingswedstrijd jang menarik.

Satoe gelijkspel sebagi kasoedahan melawan permaenan jang dioendjoek itoe sore poen tida Vios, U. M. S. boleh teroesah 'mkamgoan, sebab sebagimana moestinja.

Biroe poetih itoe sore maen dengan kalang dikaboet. Tapi sebaliknja dengan orang-orangnja Braun, teroetama dalem rantakan pertama telah kasihken kapoewasan boekan sadja pada supportersnja, aken tetapi djoega pada penonton, dengan marika poenja permaenan jang radjin dan tida mengenal tjape.

Djoega itoe kasoedahan 2—2, kabarnja masih belon officieel, sebab baik dari fihaknja U. M. S., maepoen dari Vios masing-masing dimadjoeken protest. Jang terseboet doeloeran boeat 1 penaltikick sementara jang belakangan boeat goal jang ka doewa.

Apabila protestnja U. M. S. dimenangkken, U. M. S. boleh bersenjoem sebab berarti lagi kantongin 2 punt; tapi kaloe Vios poenja protest jang dimenangkken, aken mengoerangkken pengharepannja supporters biroe poetih jang favoritinja bisa reboet titel kampioen V.B.O. ini seizoen, kerna perbeda'an punten dengan S. V. J. A. tentoe tinggal 1.

Sementara di laen fihak Hercules jang mendjadi toean roemah dari Oliveo di lapangan Deca Park boleh merasa masgoel, lantaran kena ditjepol

SATOE KAMPIJENE SCHAATS DARI WEENEN salagi oendjoek kapandean berdansa tjepet atas sal-djoe dengan teriring oleh muziek jang merdoe.

SPORT SALDJOE.— Kunstryder Duitsch Franz Dielt dan ia poenja partner „in actie”.

dengan 0—1 oleh perkoempoelannja Denkelaar.

Kasoedahan 0—1 boeat kaontoengannja Oli-

ve memang ada verdiend, sebab dalem seloeroeh pertandingan kita nampak spelkwaliteit adalah Oliveo saketika lebih baik. Tida adanja L. Jahn dibagian voorhoede dari belang merah memang ada berarti satoe karoegian. Voorhoede Hercules doeloean begitoe berbahaya, tapi sekarang linjapnja Jahn ada kasih oedjoek djoega linjapnja kagoembirahan garisan penjerang.

Dalem golongan klas 2 A, B.V.V. moesti akoe-hi, bahoewa V.V.M. jang mendjadi tetamoenja banjak lebih baik permaenannja. Boeat mana B.V.V. telah pasrahken kadoea punten pada V.V.M. dari kasoedahan 1—3.

Perkoempoelannja Luhukay ini seizoen roepanja tida maoe menjerah mentah-mentah dan ingin djoega mandjat ka klas satoe, sebagaimana ternjata banjak kali kita kabarken tentang V.V.M. poenja kemenangan.

Golongan klas 2 B, sama sekali tida ada pertandingan, hingga itoe golongan minggoe jang soedah sepi sadja.

Competitiestand:

1e klasse:

U.M.S.	8	6	1	1	13	22-8
S.V.J.A.	8	4	3	1	11	23-11
S.V.B.B.	8	3	3	2	9	8-8
T.N.H.	8	2	4	2	8	15-17
Oliveo	8	4	—	4	8	17-24
Hercules	8	2	3	3	7	13-12
B.V.C.	8	2	—	6	4	10-17
Vios	8	1	2	5	4	13-24

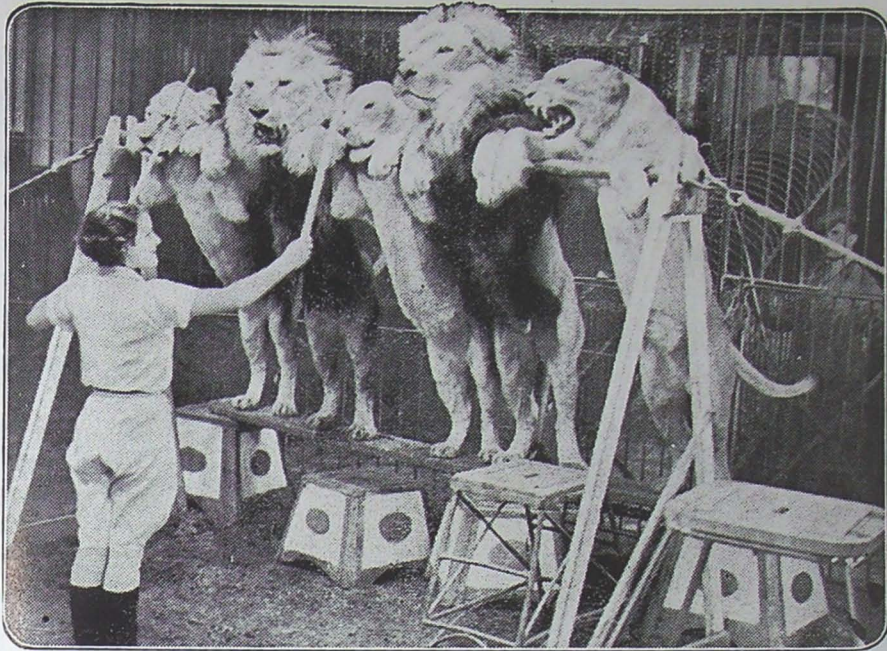
2e klasse A:

S.V.B.B. 2	8	6	1	1	13	19-7
Sparta 1	8	5	3	—	13	26-14
V.V.M. 1	8	5	1	2	11	24-12
B.V.V. 1	9	3	1	5	7	22-29
U.M.S. 3	7	3	—	4	6	21-19
Hercules 2	7	3	—	4	6	15-14
Assihaam 2	7	2	1	4	3	18-25
Oliveo 3	8	—	1	7	1	10-35

Assihaam 2 potong 2 punt.

2e klasse B:

U.M.S. 2	6	5	1	—	11	18-6
T.N.H. 2	6	5	—	1	10	16-10
S.V.J.A. 2	6	4	1	1	9	18-5
Oliveo 2	6	2	—	4	4	13-13
Assihaam 1	6	2	—	4	4	8-11
Vios 2	6	2	—	4	4	11-18
B.V.C. 2	6	—	—	6	0	3-24

SIAPA TOEROET? — Miss Patricia Bourne, bekas ballet-girl, sekarang telah balikin belakangan pada pakerdja'an sebagai toekang dansa dan djadi pendjinek binatang boeas dalem Bertrum Mill's Circus di Londen.

Film

KAY FRANCIS MANDI.

Opname dari scenes mandi boeat film selaloe menarik hati saja. Maka itoe, begitoe dapet denger bahoea Kay Francis aken maen dalem satoe scene di mana ia aken diambil gambarnja selagi mandi, boeroe-boeroe saja naek dalem saja poenja Ford anno 1920 dan sepeerti terbang lantas menoedjoe ka Warner Bros Studio's di mana — loear biasa sekali! — saja bisa sampe zonder mobiel saja mangkir barang satoe kali. Boeroe-boeroe saja menoedjoe ka Hall II di mana dibikin opname boeat Kay Francis poenja film baroe „Stranded”.

Menoeroet kabiasa'an, itoe scene mandi aken dibikin paling belakang soepaja semoea personeel studio bisa toeroet ambil bagian

dalem itoe „keramean”. Itoe waktu orang lagi bikin opnamen jang „kering” doeloe. Saja dapet kenjata'an, saja boekan orang satoe satoenja jang saselintiran dengan satoe potlood dan satoe blocnote. Ada lagi bebrapa collegas jang kliwat gemar sama itoe matjem opname dan bersiap boeat tjabat marika poenja pendapatan tentang itoe.

Kay Francis moendar-mandir dalem studiohall dengan memake-pakean mandi warna koening dan saban² mengawasin dengan tjoeriga pada rombongan journalist. Kalia-tannja itoe pamandian aken dilakoeken dengan satoe douche. Di satoe podjok dari studio kita liat ada satoe kamar-mandi ketjil dengan satoe djendela oval dari katja-biasa di tempat jang 5 kaki tingginja. Depan itoe djendela camera aken dipasang boeat ambil gambarnja Kay Francis selagi segerken badan. Di atas kapala kita, kita manampak bebrapa

reservoirs raksaksa jang, menoeroet assistent-requisiteur, ada moewat tjoekoep banjak aer boeat bikin itoe scene sampe sampe 8 atawa 9 kalih. Koetika scenes „kering” soeda rampoeng, lantas dibikin persedia'an boeat bikin opname dari itoe scene mandi. Regisseurs Borzage berboeat satoe perkara jang tida ati-ati dengan oelapken tangan pada ia poenja collega Michael Curtiz. Ini assistent - requisiteur-opperbadmeester pandang itoe oelapan tangan sebagai tanda aken moelai dan lantas boeka kraan sabesarnja, hingga Borzage kena kageoejoer! Sasoeda orang brenti riboet-kalangkaboet dan Borzage sekah dirinja sama handdoek sampe kering betoel, maka orang lantas moelai poela. Dengan satoe gerakan jang manis sekali Miss Francis telah lempar ia poenja mantel mandi dan masoek dalem itoe kamar mandi dengan oendjoek paras moeka sebagai saorang jang hen-

Doea bintang film Tiongkok jang bakal datang di sini dengan satoc perkoempoelan boeat pertoe ndjoekin dansa.

dak lakoeken pelajaran ka stratosfeer. Sesa'at kamoedian kita liat moekanja dari itoe djendela ovaal, ka mana itoe camera lantas digeser dengan pelahan.

Lantaran itoe douche manerbitken soera brisik sekali dalem microfoon, maka Miss Francis dan Miss Patricia Ellis, jang maen sama-sama dalem itoe film, moesti bitjara keras. Camera soeda dipoeter, tiba-tiba Miss Francis berseroe: „Saboen! Mana saboen?” Requisiteur-badmeester boeroe-boeroe ambil sapatong saboen dari ia poenja peti prabot dan kasihken itoe pada Miss Francis jang tongol ken ia poenja lengan dari rengangan pintoe. Dari ia poenja paras moeka, jang saja dapet liat dari itoe djendela ketjil, kentara itoe saboen boekan ada merk jang ia paling soeka. Miss Francis moelai gosok ia ponja leher dan Miss Ellis telah oetjapken pemitjaraannya, tapi Kay poenja djawaban

kadengeran seperti groetoean, jang achirnja berboentoet dengan satoe soera seperti toon C jang tinggi. Borzage djadi mendelik dan „soundmixer” nerobos kaloe aridari ia poenja kamar sebagai banteng heringas.

„Apa apa?” bertreak regisseur. „Saboen!” bertreak Miss Francis ampir dengan soera tida kadengeran, „mata saja dan moeloet saja penoeh saboen!!!”

Antero productiestaf djadi klangkaboet. Nona pangeroes pake an, stenografie, toekang riasin ramboet dan Miss Ellis dateng memboeroe aken toeloengan Miss Francis jang merintih-rintih.

Kamoedian ia masoek lagi dalem itoe kamar mandi dan opname bisa dimoelaj poela. Ini kalih segala apa berdjalan beres. Dalem scenario ada ditoells, bagian paling pengabisan dari itoe douche moesti dingin, atawa sedikitnja, Kay moesti berboeat seperti djoe-

ga ia kadinginan. Dan ia tida merasa soesah aken berboeat demikian, sebab „dengan kasalahan”, requisiteur-badmeester telah boeka kraan aer dingin, hingga Kay soeda maenken ite actie kadinginan setjara baik sekali!

„Stop!” berseroe Borzage di achir itoe scene dan Miss Francis sembari bergidig kaloe aridari itoe kamar-mandi. Regissur kasi taoe padanja dengan lemah lemboet:

„Itoe ada baik sekali, Miss Francis, kaloe kae soeda mengasoh, kita nanti bikin lagi sakalih!”

„Baek, lagi sakalih sadja,” kata Kay dengan soera ridlah.

Saja lantas manjingkir, sebab saja tida maoe tanggoeng risico kagoejoer seperti mr. Borzage.

Belakangan saja dapet denger, Kay telah mandi 6 kalih lagi, hingga boleh dipertjaja, bahoea ia telah djadi seger dan bersih be-toel, begitoe toells satoe filmjournalist.

Roepa-roepa

PANORAMA

HARGA ABONNEMENT
Boeat Indonesia 3 boelan ... f 2,50
Loear Indonesia 3 boelan ... f 4.—

TARIEF ADVERTENTIE:
Dikirim atas perminta'an.
Bureaux: Stadhuisplein 41
Tel. Nos. Bt. 1092 en 1739

KIRA ANDJINGNJA.

Pemboeroe Tjemeh: Halo, Hector, begitoe djae kae dateng ka mari boeat soesoel toean?

OENTOENG?

Korban begal: Hahaha! Baeknja akoe poenja dompet oewang ka-tinggalan di roemah!.....

ANTARA SOBAT

— Bagimana kae bikin poe-toes pertoendanganmoe sama di Tongos?
— Akoe kawin padanja!

SALAH MENGARTI.

Tengil: Apa itoe cheque jang nona kedja ilang besar atawa ketjil?
Si Dia: Besarnja kaja kwitantie biasa.....

DASAR TOLOL.

Si Tolol: Ja, sang daon, kapan loe mae djato.....?

— En, apa kabar?
— Wah, tjialat, goea moesti be-robat lagi boeat goea poenja ganggoean otak.
—Mae apa kaloearin doewit boewit boeat segala jang kaga berarti?

NAH LOE!

Tengik: Akoe dateng ka sini boeat lamar kae poenja gadis, toean. Akoe ada hartawan dan banjak oewang.....

Ajahnja si gadis: Well, kaloe kae banjak oewang, mari'in doeloe akoe pindjem barang gouw-tjaptoen!.....

PINTER.

— Kenapa si Likiat bisa djadi kapala verkooper di ini toko?

— Liat sendiri sadja bagaimana ia bisa djoel satoe mantel tebal pada itoe njonja di moesin panas begini!.....

SALAH WISSEL.

Tjap botol (sasoeda berdegangan): Hoera! Goea bisa djoega boeka ini pintoe roemah!

Toean roemah: Bisa, sih bisa, tapi apa loe kaga berasa, jang loe salah wissel?.....

SIAPA JANG BODO?

Si Plenjoen: Wah, itoe nona bodo betoellah! Tiga kalih akoe sak-siken ini lelakon dan tiga-tiga kalihnja itoe nona kena 'adja kadjebak oleh si badjingan!.....

TAKOET SAMA JANG DI ROEMAH.

'Si Dia: Kenapa sih loe ngomong bisik-bisik kaloe lagi dansa?

Kontjeng: Eh, apa loe kaga taoe, ini muziek dansa disiarken sama radio, Bini goea tentoe lagi ngadengerin di roemah!

TJERDIK.

Soeami: Apa kae tida kabaran bawa itoe tasch dan pajoeng, istrikoeh? Mari, 'dah, akoe jang toengingin bawa pajoeng!.....

DOERHAKA...!

Oleh: T. S. Han — Tjiandjoer

Entjek Kiam Hie di Tjiandjoer ada terkenal sebagai saorang jang tjoekoepp mampoe. Selaennja ia ada mempoenjai peroesahan jang djalannja bagoes, djoega ia ada mempoenjai banjak roemah-roemah sewaan, jang kaloe sadja ia tida beroesaha djoega, dengan itoe penghasilan dari roemah-roemah sewaan onkost-onkostnja tiap hari aken katoetoepp.

Entjek Khiam Hie tida mempoenjai laen anak, selaennja Bo Tjeng, jang tatkala ini tjerita terdjadi soedah masoek oesiah 25 taon.

Bo Tjeng ada satoe anak moeda jang mempoenjai roman boleh djoega.

Sajang ia ada satoe pamoeda jang boros dan tjoema pekerdjahannja tiap hari gentajangan kasanasini bersama-sama kawannja jang tida ke roean pentjariannja.

Beroelang-oelang baek entjek Khiam Hie maeppoen entjimnja, telah briken nesehat pada Bo Tjeng, soepaja itoe anak moeda robah tabeatnja dan bisa menoentoet penghidoepan jang terhormat.

Aken tetapi sebegitoe djaoh Bo Tjeng selaloe tinggal samboet nasehatnja ia poenja ka doewa orang toewa itoe dengan senjoeman dan masoek dari koeping kanan kaloewar dari koeping kiri.

Hal mana tida heran kaloe telah membikin djengkel kapada doewa orang toeanja.

Tadinja Entjek Khiam Hie harepken Bo Tjeng, itoe kaloe soedah dewasa bisa samboeng iapoenna pakerdjahan jang ia telah dapetken dengan mandi keringet di waktoe moedanja, aken tetapi itoe pengharepan sasoedahnja ia mengetahoei sampe di mana ada adatnja itoe pemoeda jang boros telah mendjadi kandas sendirinja.

Lantaran djengkel entjek Khiam Hie belakangan telah menarik napas jang pengabisan dan tinggalkan iapoenna istri jang baek dengan itoe anak jang djahat.

Dengan maninggalnja entjek Khiam Hie boeat Bo Tjeng ada satoe kasempatan jang laloewasa, boeat ia hamboerken oewangnja, sebab ia sekarang tida ada jang kendafiken poela sasoewatoe tinda-kannja jang kliroe.

Sementara entjim Khiam Hie tjoema anterken sadja semae-maeanja Bo Tjeng.

Dengan itoe keadahan karoean sadja peroesahanja entjek Khiam Hie jang doeloenna begitoe ter-

kenal telah mendjadi ambrek zonder maninggalken bekasnja.

Pelahan-pelahan roemah-roemahnja itoe orang toea jang terkenal di Tjiandjoer poen soedah djoewal-djoewalin oleh Bo Tjeng dan oewangnja telah dihamboerken begitoe roepa, sahingga entjim Khiam Hie jang meliat anaknja poenja tabeat tida djoega bisa dirobah tjoema bisa mengelah napas dan saban hari mengeroet dada.

Sasoedahnja sekarang djatoh miskin, entjim Khiam Hie pada satoe hari telah berkata pada anaknja: „Tjeng, soenggoe loe djadi anak kliwatan sekali. Doeloean loe soedah rongrong loe poenja papa sahingga ia mati lantaran kesel, dan sekarang sasoedahnja loe bikin abis segala apa tetinggalannja loe poenja papa mae rongrong lagi goea poenja diri, apa loe koerang poewas kaloe belon goea mampoes!”

Bo Tjeng tertawa mendengar perkatahannja iapoenna iboe.

„Boekannja ngerongrong, mama,” djawabnja Bo Tjeng kamoedian dengan sedikit poen kalliatan tida oendjoek pengrasaan menjesel sama perboeatannja jang soedah: „Tapi, soedah mendjadi lajiknya saorang toea jang sajang pada anaknja moesti iringken segala kamaoennja sang poetra. Apa salahnja kaloe saban saban owe minta doeit sama mama, sebab dengan begitoe dan saban mama iringken owe poenja kahendak boekannja berarti mama sajang pada anaknja?”

Itoe anak dogol dan doerhaka poenja omongan telah membikin entjim Khiam Hie menepok dada saking keselnja.

„O, begitoe. Soenggoe goea poenja anak tida kebetoelan sekali. Kaloe loe mae teroes merongrong sama goea lebih baek loe ambil piso dan mati in goea abis perkara, Tjeng!”

Sasoedahnja kata begitoe entjim Khiam Hie telah menepok dada beroelang-oelang dan kamoedian menangis menggeroeng-geroeng seperti djoega jang kena penjakit mendadak. Meliat keadahnja sang iboe jang begitoe menarik pengrasahan, boekannja Bo Tjeng sadar dari kalkiroennja, hanja ia telah tertawa keras dan kata:

„Ja, soedalah kaloe mama tida sajang sama

anak ini hari djoega owe maoe angkat kaki dari ini roemah."

Sasoedahnja kata begitoe Bo Tjeng sigra ber-siap boeat angkat kakinja itoe waktoe, aken tetapi entjim Khiam Hie jang sanget sajang sama anaknja tida kasihken anaknja pergi. Ia menahan keras dan sekarang ia robah sikepnja dengan aloes.

"Ja, kaloe goea soedah kata seperti tadi, boekannja sebetoenja Tjeng. Masah tjoema boeat oeroesan sebegitoe sadja loe maoe tinggalken loe poenja mama?"

Sebetoenja itoe omongan jang dikaloewarlen oleh entjim Khiam Hie ada bertentangan dengan kamaoennja. Kaloe ia soedah berboeat demikian lantaran ia koeatir kaloe anaknja betoel-betoel maoe tinggalken ianja.

Sedeng sampe di itoe saat ia masih mengharep, kaloe sampe temponja ia poenja hari baek, ia nanti aken mendapat pengrawatannja Bo Tjeng.

Mendapat itoe perlakoean manis lagi dari iboenja Bo Tjeng telah peres oewangnja sang iboe, maoe tida maoe iboenja telah loeloesken

Barang-barangnja entjim Khiam Hie jang tadinja banjak sekali dan tida ada satoe orang Tjiandjoer jang bisa menempil saingin iapoenja perhiasan, sekarang telah mendjadi rontok dengan pelahan.

Seperti goenoeng sadja kaloe saban hari dipatjoelin tentoe mendjadi abis lama-lama, begitoe djoega dengan keadahannja entjim Khiam Hie.

Sampe kamoedian entjim Khiam Hie jang doeloenja sanget angkoeh dan dihormat oleh banjak sobat andenja sekarang telah mendjadi roedin lantaran gara-garanja si anak doerhaka Bo Tjeng.

Sampe pada satoe hari, saking keabisan djalan entjim Khiam Hie soedah dagang pisang goreng di djalanan.

Sobat andenja jang doeloe begitoe maloein padanja, sekarang menampak entjim Khiam Hie mendjadi toekang pisang goreng diam - diam mengelah napas dan seselken perboeatannja Bo Tjeng, sebab marika semoenanja taoe, kaloe entjek dan entjim Khiam Hie telah mengalamken itoe nasib tjilaka lantaran perboeatannja sang anak jang kliwatan dari moesti.

Maskipoen sekarang mengetahoel bahoewa dirinja ada hidoep miskin, sampe mamanja mendjadi toekang pisang goreng, toch Bo Tjeng tinggal royaal sadja di loewaran, apalagi kaloe ia menang maen, ia hamboerken oewang kamengannja itoe

TIADA TERPET
JANGAN

DENGAN REPOEH-REPOEH LIPS

Repoeh-repoeh Lips mengkoentji soenggoeh-soenggoeh. Betoelnja repoeh-repoeh jang tegoeh dan koeat, sa-koentji sentosa. Koentji-itoe di-membawa pada lemari-lemari, peti-peti, kotak-kotak, taboet-taboet dan lain lain, jang engkau soeka mendjadi tiada terhampiri pada lain orang, memberi kesenangan dan sentosa. Satoe koentji jang berpatoetan dia poenja harganja anteroe. Dengan soekanja, banjak orang ingat tempo dalam apa di-membeli koentji Lips. Dia soedah mentegahkan banjak tjelaka. Membeli dari sebab itoe djoega lekas repoeh-repoeh Lips.

LIPS

Lindeteves-Stokvis

dengan traktir iapoenja temen-temen.

Entjek Khiam Hie sebetoenja sanget tjilaka sekali mempoenjai anak Bo Tjeng.

Pengharepannja itoe orang toea telah dibikin loedes sama sekali lantaran kelakoannja itoe poetra jang terlaloe manis.

Pada satoe hari entjim Khiam Hie telah mendapat sakit.

Iapoenja penjakit itoe boekannja laen dari sebab djengkel sama anaknja jang teroes tida taoe diri, sekalipoen soedah mendjadi orang jang melarat.

Selagi ia tjelentang dengan pikiran melajang-lajang sekoenjoeng-koenjoeng Bo Tjeng menjamperin dan kata: „Mama, tjilaka owe maoe diboei kaloe tida bisa bajar oetang banjaknja f 100.— pada toean Koenen.”

Bo Tjeng sambil kata begitoe ia sengadja bikin napasnja sengal-sengal, hingga membikin sang iboe mendjadi sanget kaget.

„Abis bagaimana, sekarang goea soedah tida mempoenjai apa-apa lagi boeat dikasihken pada loe. Djoega lantaran apa sampe loe oetang f 100.— pada toean Koenen, Tjeng?” menanja entjim Khiam Hie.

Bo Tjeng keruetken alisnja dan oendjoek roman masgoel..

„Soedalah kaloe tida ada pengharepan boeat bisa dapetken itoe oewang. Biar sadja owe masoek di pendjara, tentoe mama meliatnja lebih soeka, boekan!”

„Sebetoelnya lantaran apa makanja loe poenja oetang begitoe besar?” tanja lagi entjim Khiam Hie.

„Oetang maen, oetang apa lagi!” menjaonet Bo Tjeng dengan ketoes.

Entjim Khiam Hie mengembengken aer mata ditelakoepannya tatkala mendenger itoe penjaetan. Ia sajang sekali pada anaknja, sekalipoen ia taoe anak itoe tida berbakti dan kliwat doerhaka pada orang toea.

„Loe taoe, boeat mentjari sasowap nasi goea paksa diri goea mendjadi toekang pisang goreng, makanja loe sekarang perloe dengan f 100.— dari mana goea bisa dapetken, Tjeng. Betoel-betoel loe djadi anak tida taoe diri, ah.....”

Entjim Khiam Hie menangis sedih sekali tatkala abis oetjapken itoe perkatahan.

„Boeat apa menangis, kaloe tida ada ja soedah. Owe tóch tida memaksa. Dasar toea bangsa tida mempoenjai isi peroet, taoe anak maoe dimasoekken ka dalem boei masih djoega tida maoe briken perteloengan. Hih betoel soewe amat diri, sampe mempoenjai orang toea jang begitoe.....”

Sambil oetjapken itoe perkatahan Bo Tjeng maoe bertindak pergi.

Entjim Khiam Hie laloe berkata sambil soesoet aer matanja jang mengalir.

„Loe maoe ka mana Tjeng?”

„Boeat apa tjari taoe, kaloe owe maoe diboei

tentoe owe masoek. Kaloe owe merasa maloe, tentoe dari menanggoeng maloe lebih baik owe abis-ken owe poenja djiwa abis perkara!”

„Tjeng, Tjeng, marih doeloe!” treak entjim Khiam Hie jang mendjadi begitoe terprandjat tatkala mendenger itoe anak maoe gantoeng diri.

Entjim Khiam Hie jang sajang sama anaknja loewar biasa, merasa begitoe tertoesoek hatinja tatkala denger itoe perkatahan „gantoeng diri”.

Ia taoe nanti Bo Tjeng boektiken niatannya kaloe ia tida dapetken oewang jang di maksoed-ken, maka itoe djoega entjim Khiam Hie telah bertreak memanggil pada Bo Tjeng. soepaja itoe anak moeda datang padanja sebentar.

Bo Tjeng oetjapken itoe perkatahan sebetoelnya tjoema maoe gertak iboenja sadja. Ia taoe jang iboenja masih mempoenjai sepasang gelang jang berharga, maka itoe djoega ia kalowarken itoe perkatahan jang membikin iboenja mendjadi gelabakan.

Itoe waktoe kaliatan Bo Tjeng moendoer madoe menjamperin sama iboenja.

Koetika ditreakin lagi sekali baroe Bo Tjeng menjamperin.

„Tjeng, kaloe loe sampe masoek dalem pendjara, soenggoe goea poenja hati tida tega, apa lagi loe bilang, kaloe loe tida maoe masoek dalem boei loe poenja hati aken ambil poatoesan nekat. Ini goea tida maoe, biarlah loe boleh ambil goea poenja sepasang gelang, jang ada dalem lemari dan loe boleh djoewal atawa gadeken asal tjoe-koep boeat bajarin itoe oetang f 100.—”

Bo Tjeng bermoela menolak dengan tawaran

PERPUSTAKAAN NASIONAL
Pyramiden dari Gizeh, Egypte.

dari iboenja, aken tetapi koetika sang iboe oelangen poela prentahnja soepaja itoe sepasan gelang digadeken sadja atawa didjoewal boeat bajaran oetang, maka ia laloe trima dengan oendjoek ia berboeat itoe dengan terpaksa. Tapi diam-diam dalem hatinja itoe anak doerhaka tjoema Toehan sadja jang taee.

Itoe gelang oleh Bo Tjeng telah didjoewal pada orang dan oewangnja ia telah pake royal-royalan. Katanja ia perloe itoe sadjoemblah oewang boeat bajar sama toean Koenen itoe sebetoeinja tida betoel, maksoed jang sebenernja jaitoe ia maoe pake royal.

Doewa hari doewa malem Bo Tjeng tida poelang-poelang ka roemahnja sesoedahnja poenja oewang. Ia ngerem teroes-teroesan di roemahnja perempoean djalang!

Sedeng sama sang iboe jang djatoh sakit pajah sama sekali Bo Tjeng tida ada ingetan. Ia sama sekali tida mempoenjai perhatian pada iboenja, seperti djoega ia dilahirken kadoenia itoe tjoema aken meroepaken satoe algodjo boeat kadoewa orang toewanja.

Tatkala Bo Tjeng poelang ka roemahnja sang iboe soedah pajah betoel sakitnja. Koetika ia maoe menarik napasnja jang penghabisan kaliatan bergerak-gerak moeloetnja seperti djoega maoe kaloewarken omongan jang perloe boeat anaknja, aken tetapi tida bisa kaloewar.

Entjim Khiam Hie telah maninggal doenia lantaran perboeatannja itoe anak doerhaka.

Tapi kamatiannja entjim Khiam Hie boekannja mendjadiken Bo Tjeng poenja sedih, hanja ia oering-oeringan sebab doeit tida poenja boeat mengoeboer djinasatnja itoe orang toewa.

Baek djoega atas pertoeoengan bekas sobat andenja itoe perampoean tjilaka bisa djoega dikoempoel oewang boeat koeboer lajonnja.

Sadjek mendjadi piatoe Bo Tjeng teroes tinggal seperti biasa perboeatan-perboeatannja. Kaloe doeloean ia poenja familie soeka djoega menerima iapoenja kedatangan lantaran maloe hati sama entjim Khiam Hie, adalah sasoedahnja entjim Khiam Hie, meninggal doenia boleh dibilang boeat Bo Tjeng tida ada pintoe boeat masoek oentoek koen djoengin familienja. Minta marika poenja kasian oentoek menansel peroetnja jang berkroejoekan.

Pelahan-pelahan pikiran djernih telah hinggapin itoe anak doerhaka dan ia mendjadi menjesel atas iapoenja perboeatan jang djahat di masa iapoenja kadoewa orang toea masih hidoep.

„Oh, doerhaka.....!

Demikianlah pada satoe hari Bo Tjeng mengrendeng dengan soewara ditenggorokan.

Ia kaloewarken itoe oetjapan depan koeboerannja iapoenja iboe marhoem.

Depan itoe koeboeran ia menjataken kamenjeselannja mendjadi satoe anak jang tida berbakti, mendjadi satoe anak doerhaka sahingga mendjadi algodjonja kadoewa orang toeanja.

Ia menjesel. Tapi menjesel soedah lassep boeat apa.

Doewa boelan Bo Tjeng berglandangan dengan tida mempoenjai tempat tinggal jang tentoe, Bo Tjeng poenja badan kaliatan koeroes sekali lantaran menangoeng kamenjeselan besar.

Ia maoe bertobat, tapi bertobat sama siapa?

Ia maoe menjataken menjeselnja, ia koedoe berhadapan sama siapa?

Boeat Bo Tjeng sekarang tida ada djalan boeat bisa entengken dosanja.

Ia pikir kaloe ia mati tentoe kadoewa orang toeanja aken samboet padanja dengan paras bengis dan mengoetoe, lantaran itoe kadoewa orang toea telah meninggal doenia oleh kerna ia poenja gara-gara.

„Saja doerhaka.....!

Inilah ada oetjapan jang saban saban kaloewar dari moeloetnja Bo Tjeng.

Keadaan Bo Tjeng djadi seperti orang jang koerang waras ingetannja.

Pada satoe hari orang telah ketemoeken matinja Bo Tjeng terletak diatas koeboerannja entjim Khiam Hie. Satoe piso belati ada kaliatan menantjep di mana tenggorokannja.

Ternjata Bo Tjeng telah absiken djiwanja dengan djalan begitoe nekat.

Inilah ada kasoedahannja dan bagiannja anak jang doerhaka.

Di waktoe kadoewa orang toeanja masih hidoep Bo Tjeng tida inget sama iapoenja kadosaan, ia tida sedar sama iapoenja perboeatan-perboeatan jang kliroe. Tapi sebaliknya dari ia telah goda orang toeanja begitoe roepa, ia hamboerken oewangnja sang orang toea jang telah didapetken dengan mandi keringet.

Achirnja ia menjesel sasoedahnja kadoewa orang toeanja tida lagi di dalem doenia, itoe kamenjeselan soedah tentoe sadja soedah kaep.

Boeat ia tida ada laen pintoe dari pada ia soesoel orang toeanja di tempat baka, di mana ia boleh berloetoet dan minta diampoenin.....

Tamat.

HOE YONG TAN KIAM

(Samboengan Hoe Yong Kiam)

Menoeroet tjeritanja:

SI LING FUNG

Ditoeterken oleh:

JE KADE

21

„Hian-moay, inilah orangnja jang diseboet Lie Djie Yan,” kata Goat Yong pada Gin Pin seraja toendjoek si pamoeda.

Mendadak Gin Pin poenja roman moeka berubah merah, ia tida kata apa-apa.

„Samentara ini ada akoe penja Tong-moei Soemoay, Song Gin Pin Kouwnio,” memperkenalkan Goat Yong pada Djie Yan seraja tertawa.

Djie Yan tjepet menghampurin, memberi hormat dan menta ma'af, atas mana Gin Pin balesin koetika soeda toeroen dari toenggannja.

Sakoenoeng-koenoeng si moeka item nerobos madjoe, gojang-gojang kadoea tangannja sambil berkata:

„Kaoe orang semoea tida ada jang berdosa, sebaliknya akoe Kie Siau Pat djoega boekan.....”

Goat Yong dan Gin Pin djadi tertawa besar mendenger itoe oetjapan jang loetjoe dari si kapala dogol. Tapi Djie Yan tjoema manggoet-manggoet sadja.

„Djadi kaoe djoega boekan?” kata itoe pamoeda.

„Ach, di sini boekan tempat bitjara,” menjelak Goat Yong; „paling bener kita balik lagi ka itoe waroeng arak kampoengan di depan.”

„Ajo si lootauwdjie poenja oewang karoegian lima tail perak akoe belon poelangin pada soehoe poen akoe loepa!” si moeka item berseroeh mendadakan. Kaliatannja ia kaget sekali.

„Terlebih siang kita soeda toeloeng bajaran,” kata Goat Yong sembari tertawa.

„Betoel-betoel akoe saorang tida taoe maloe!” si moeka item seselin dirinja sendiri, hingga lagi-lagi ia menarik orang poenja oerat tertawa.

Begitoelah bersama sama marika koendjoengin poela itoe Tjoen-tjioe-tiam (waroeng arak kampoengan), di depan mana marika tambat koedanja masing-masing pada poehoen di sitio, kamoedian berame masoek ka dalem.

Lootauwdjie kaget dan berdiri bengong sadja mengawasin marika, kerna ia merasa sanget tida mengarti, tjara bagaimana baroesan sadja marika

berklai, sebaliknya sekarang iaorang berdjalan sama-sama. Itoe kelakoean telah menarik Kie Siau Pat tertawa besar.

„Dengerlah, toea-bangka,” kata si kepala dogol kamoedian. „Kita semoea di antara orang sendiri, jang baroesan lantaran tida mengenalin satoe pada laen, maka telah terbit itoe perklaian. Sekarang, lekas sediahkan arak baik dan bebrapa roepa temen nja.”

Lootauwdjie menjanggoepin beroelang-oelang, kamoedian ia berlaloe boeat sediakan jang diminta. Tapi koetika meliat Goat Yong dan Gin Pin di sitio, ia merandek, hingga kadoea nona itoe jang mengarti maksoednja, tertawa dan kata padanja:

„Bawainlah marika arak dan sajoeran, kita troesah, sebab kaoe toch taoe kita soeda dahar.”

Itoe eigenaar restaurant tertawa dan sigra berlaloe. Tapi koetika ia liat Siau Pat mengambil tempat doedoek di dekat pintoe, ia merandek poela dan kata:

„Tapi itoe toean, akoe harep djangan poekoel petjah lagi medjakoe!”

Kembali Goat Yong dan Gin Pin djadi tertawa, tapi Lie Djie Yan jang tida ketahoei doedoeknja hal laloe tanja marika, hingga ia poen toeroet bersenjoem koetika mengetahoei oeroesan tadi.

Tida lama makanan soeda sedia, maka Djie Yan dan „moeridnja” sigra bersantap sama-sama. Waktoe itoe Goat Yong tanja itoe pamoeda, bagaimana dengen pengalamannya selama marika berpisah.

Lie Djie Yan toeterken dengen pandjang lebar iapoenja sesoeatoe pengalaman, jang di sini kita adjak pembatja moendoer sedikit dari ini tjerita.

Sebagaimana kita taoe, Lie Djie Yan telah anter koelawarga Sie Djin Tat berangkat ka Boetjin, di tempat mana marika sampe dengen selamat, maka kadoea kaoem koelawarga Sie dan Lie lantas berkoempoel, dalem satoe roemah. Marika hidoep dengen roekoem dan senang.

Tapi satelah berselang bebrapa boelan Goat Yong belon djoega balik, begitoe poen Sie Eng jang diseroeh djaga roemah di Kay-hong, Sie Djin Tat

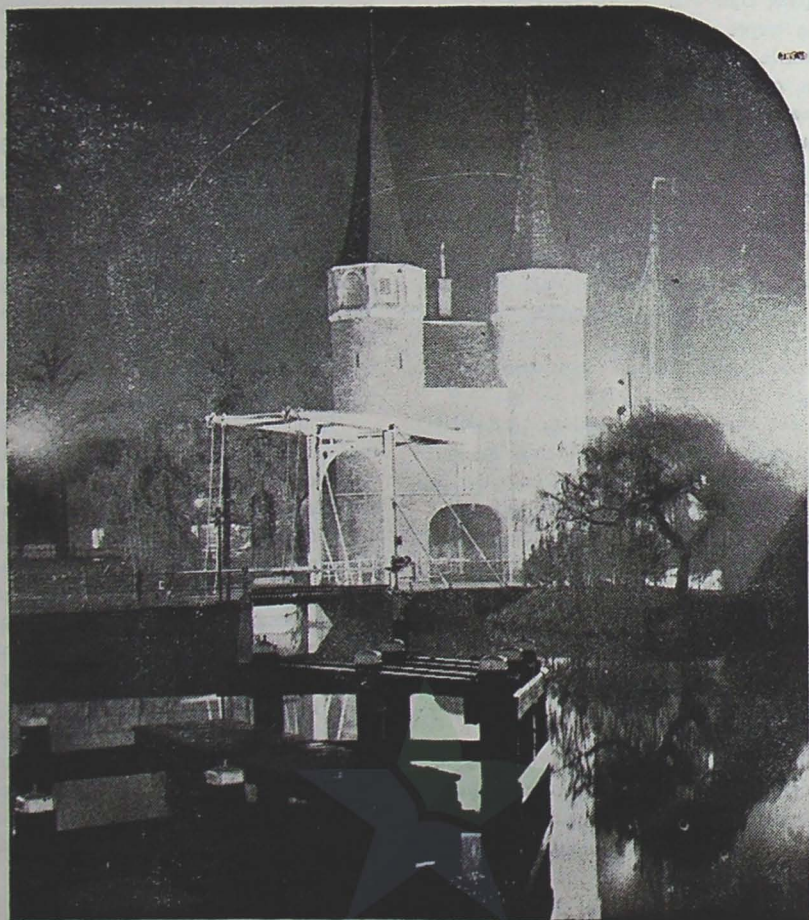
soeami istri merasa koerang tentrem hatinja. Mari-ka koeatir Goat Yong menampak bahaja apa-apa, oleh kerna kaloe menoeroet itoengan dari hari be-rangkatnja, si nona soeda moestinja poelang ka Kay-hong dan teroes ka Boetjin. Tapi sampe itoe waktoe, Sie Eng jang djaga roemah di Kay-hong, poen belon dateng ka Boetjin, hingga ada memberih kenjataan bahoea Goat Yong djoega belon poelang ka Kay-hong, djangan lagi ka Boetjin.

Lie Djie Yan poen merasa koerang enak hati-nja, ia laloe adjak ajahnja berdami boeat ia menjoe-soel ka Kay-hong. Lie Klat, ajahnja Djie Yan, setoe-djoe itoe poetra soesoel si nona, maka dengan bawa segala kaperloean di djalanan, Djie Yan toenggang koedanja dan bawa sebatang pedang, lantas bikin perdjalanan ka djoeroesan Holam.

Pada soeatoe hari Djie Yan sampe di daerah Tjitjioe, djoestroe matahari soeda dojong ka Barat. Di depan ia, di kaki goenoeng, ia liat saorang moeka item bertoeboeh tinggi besar, asik ditjegaat oleh

bebrapa banjak orang dan dipoekoelin kalang-ka-boet sama toejah atawa toengket. Sebaliknja si moeka item tjoema bisa memaki tida brentinja.

Ternjata itoe si moeka item boekan laen darl Kie Siau Pat, jang tinggal di kaki goenoeng tida brapa djaoe dari sitoe. Iapoenja tabeat amat djoe-djoer dan polos, tapi sedikit kasar dan dogol. Sedari ketjil ia soeda ditinggal mati oleh kadoea orang toeanja, maka engko dan ensonja jang piara ia sampe besar. Tapi bebrapa taon berselang, itoe eng-ko dan ensonja poen telah meninggal doenia dengan mpir berbareng, lantaran itoe ia djadi hidoep seba-tang karang. Soekoer ia dikoerniaken kabisahan loear biasa oleh Thian jang bersifat moerah, jalah kadoea betis kakinja ada toemboeh boeloe jang gomplok sekali, dengan mana ia bisa berdjalan tjepet laksana terbang, hingga dari sitoe ia dapet penghidoepan dengan djalan djadi toekang soerat. Tjoema sajang ia ada satoe pemabokan hingga seringkali bikin kaonaran dan tida djarang, kalce

Kota Delft (Holland) di waktoe malem.

lagi mabok, ia bawa-bawa toeja atawa toembak, hampirken orang poenja tembok pintoe, hadjar itoe sampe berantakkan. Kaloe soeda kedjadian begitoe, ia tertawa bergelak-gelak. Orang-orang jang diperlakoeken begitoe, kerna mengetahoei ia ada saorang dogol jang sedikit phoa-gong, tambahan saorang miskin sekali, telah tida bisa berboeat soeatoe apa, selaennja koetoe ia dari belakang abisabisan. Maka itoe, orang-orang jang tinggal berdekatan padanja, tida ada jang berani tjari lantaran padanja.

Itoe hari kombaļ ia dapat sedikit oewang, maka ia telah minoem sampe mabok, kamoedian berangkat poelang. Tapi koetika meliwatin roemahnja si toekang kajoe Tang, istrinja si toekang kajoe terseboet jang asik berdiri di pedan pintoe, koetika meliat lapoenja kedatangan, soedah boeroe-boeroe koentji pintoe.

Ia merandek dan boeka lebar sepasang matanja jang besar serta marah, roepanja didatengken dari pengareohnja aer kata-kata jang ia soedah tenggak banjak. Ia awasin dengan perdata daon pintoenja Tang Bok-tjiang, jang kalliatannja masih baroe. Lantas ia tertawa dan bilang saorang diri:

„Enso Tang roepanja katahoei akoe ada poenja kapelan keras loear biasa, maka ia sangadja boeroe-boeroe toetoe pintoe, soepaja akoe djadjal kakoeatannja pintoe itoe.”

Abis begitoe sikapala dogol phoa-gong tjepat goeloeng tangan badjoenja, satelah itoe hampirken pintoe roemahnja Tang Bok-tjiang, hadjar pintoe itoe keras-kerasnja dengan kalang kaboet.

Itoe pintoe jang sebenernja dari kajoe toea di bikin baroe, hingga kakoeatannja tida seberapa, tentoe sadja tida bisa tahan poekoelannja si kapala dogol gila, hingga dengan lantas djadi terbelah doea dan kamoedian antjoer sama sekali, sedeng pintoenja poen toeroet tergerak.

Samentara itoe, istrinja Tang Bok-tjiang di dalam, kabetoelan lagi, dongko memberesin kajoe bakar di dapoer ketjil. sekoenjoeng-koenjoeng pantatnja katimpah itoe salembar daon pintoe jang mendjablak ka dalam, hingga sambil kaloearkan treakan ngeri ia djato kanjoeknjoe, djoestroe membentoe itoe hanglo di depannja, hingga koealinja di atas toeroet djato antjoer dengan mengeloearkan soeara bergedombrangan riboet sekali.

Di loear Kie Siau Pat katahoei telah terbitken kaonaran, maka seperti asap katioep angin ia boeroe-boeroe lari poelang, koentji pintoe dari dalam dan teroes tidoer dengan manggeros-geros. Satoe tanda orang kliwat dogol dan tida poenja hati peroet.

Di laen fihak istrinja, Tang Bok-tjiang, soedah

berbangkit, ia kaloear melongok, tetapi tida kalia-tan bajang-bajangannja satoe manoesia. Tjoema ia lantas mengetahoei, bahoea itoe moestinja ada perboeatannja si gila.

Tida lama Tang Bok-tjiang poelang dari pakerdjahannja, mendapatkan pintoe roemahnja begitoe roepa, ia djadi goesar boekan kapalang. Dengan lantas ia koempoelkan tetangga-tetangganja, masing-masing diseroeh bekel toeja atawa toengkat besar, berame marika teroes satronin roemahnja Kia Siau Pat, jang ternjata pintoenja ter-toetoe, maka sambil bertreak-treak marika poekoelin pintoe itoe.

Di dalam Kia Siau Pat jang salagi tidoer poelas, telah djadi mendoesin dengan gelagapan, tapi ia loepa apa jang tadi telah terdjadi, maka ia tjepat kaloear boeka pintoe. Ia dapetken Tang Bok-tjiang dan bebrapa banjak orang asik atjoengkan toejanja masing-masing, saolah-olah hendak poekoel dirinja. Ia lantas ketahoei sebagian maksoed marika, maka ia boeroe-boeroe lompat boeat merat. Tapi Tang Bok-tjiang kaboeroe djambak dadanja, betot ia kaloear pintoe. Ia mengarti dirinja bersalah, maka ia tjepat tengkoeroep di tanah sambil bilang:

„Lekas kae orang poekoel kaloe mae, akoe tida melawan!”

Dengan lantas kemplang-kemplangan toeja toeroen seperti oedjan, jang satelah berselang sakean lamanja, baroelah kadengaran Kie Siau Pat berkata poela:

„Akoetjoema poekoel itoe pintoe satoe kali, tetapi kae orang poekoel akoe begini lama, apa belon tjoekeoep? Kaloe kae mae memoekoel lagi, akoe poen moesti membalas!”

Orang banjak koeatir Siau Pat bangoen dan membalas, maka marika lantas pegangin itoe orang she Kie terlebih keras, sedeng poekoelan-poekoelan teroes didjatohkan seperti oedjan, hingga si kapala dogol djadi memaki abis-abisan.

Djoestroe begitoe, kabetoelan Lia Djie Yan mendatangin, jang koetika meliat sakean orang memoekoelin satoe orang, hatinja merasa koerang enak boeat tida toeroet tjampoer. Dari itoe ia tjepet madjoe antara marika, bentak marika boeat djangan djatohken poekoelan terlebih djaoe. Koetika ia mendapat taoe doedoeknja hal, ia lantas kaloearkan sedikit perak antjoer, serahkan pada Tang Bok-tjiang sebagai penggantian karoegian. Dengan begitoe, itoe sakean orang dan si Tang toekang kajoe, lantas pada berlaloe.

Mendapat itoe perteloengan, boekannja djadi girang Kie Siau Pat ada saballknja. Dengan alis

Ras Guga salagi masoek di Makalle dengan kapalaken satoe pasoeakan tentara Italiaan.

mangkerot dan roepa goesar ia toendjoek-toendjoek Djie Yan seraja memaki:

„Koerang adjar, kaloe kaeo hendak toeroet tjampoer dengan brihkan oewang kareogian, tida salajiknja kaeo berihkan pada si Tang toekang kajoe; tetapi kaeo haroes berihkan padakoe, jang telah dipoekoellin sekenjang-kenjangnja dan dimaki sapoeas-poesasnja. Amat tida pantas, ia jang kankenakan dan ia jang dapat oewang.”

Djie Yan tida doega perteloengannja dibales begitoe matjem, ia lantas mengarti itoe orang ada satoe kapala dogol, maka seraja tertawa ia kata:

„Kaloe menoroet kaeo bagimana?”

„Kasi itoe oewang padakoe boeat beli arak.”

„Och kaeo maeo minoem? Gampang sekali! Menoroet marika, kaeo ada bertenaga besar, tapi kaeo tida pertjaja, maka kaloe bisa poekoel kaeo sampe djato, kaeo kasi kaeo sadjoemblah bsar oewang boeat beli arak.....”

„Apa benar-benar?” Siau Pat tegesin sambil tertawa. „Djangan kaeo menjesal belakangan.”

Djie Yan toeroen dari koedanja, pasang bhe-sinja dengan tegak, sembari tertawa ia kata:

„Silahkan kaeo poekoel!”

Mendadak Siau Pat gojang kapalanja beroelangoelang satelah meliat joeboenja Djie Yan, kamoe-dian ia bilang:

„Soedahlah, lootjoe tida maeo poekoel kaeo.”

„Sebab apa?”

„Badan-moe jang seperti anak sekolahan begitoe aloes lemah, mana bisa tahan kepelankoe? Satoe kali poekoel sadja kaeo tentoe mampoes!”

„Tida apa, kaeo boleh poekoel! Kaloe kaeo di poekoel mampoes oleh kaeo, akoe tida nanti minta ganti djiwa padamoe.”

„Baeklah kaloe begitoe, sebab kaeo poenja maeo sendiri, maka padakoe tida ada sangkoetan apa-apa.”

Dengen sigra Siau Pat djotos dadanja Djie Yan, tapi berbareng dengan itoe ia terplanting djato dengan kaloearkan seroehan kasakitan.

„Kaeo semboenikan apatah didadamoe? Lootjoe poenja kepelan begitoe sakit rasanja koetika menempel pada itoe anggota toeboeh?” kata ia dengan meringis.

(Aken disamboeng).